

Forventningsundersøkelser for Norges Bank

Undersøkelser blant økonomieksperter, parter i arbeidslivet,
næringslivsledere og husholdninger

2. kvartal 2009

02.06.2009

Forord

Perduco utfører på oppdrag fra Norges Bank kvartalsvise forventningsundersøkelser i Norge om inflasjons-, lønns-, valutakurs og renteutviklingen blant økonomer i finansnæringen og akademia, partene i arbeidslivet, næringslivsledere og husholdninger. Bakgrunnen for undersøkelsen er at Norges Bank retter pengepolitikken inn mot et mål om lav og stabil inflasjon. Forventninger til den fremtidige prisutviklingen kan i seg selv spille en rolle for den faktiske prisutviklingen. En regelmessig spørreundersøkelse kan bidra til større innsikt i disse spørsmålene.

Økonomer innenfor finansnæringen og akademia, samt representanter for partene i sentrale arbeidslivsorganisasjoner blir intervjuet på web, det samme gjelder lederne i næringslivet. Husholdningene er derimot intervjuet via telefon.

Forventningsundersøkelsen er hittil gjennomført 30 ganger, og ble første gang gjennomført i februar 2002. Undersøkelsen er tidligere gjennomført av TNS Gallup.

Oslo, mai 2009

Ansvarlig for undersøkelsen hos Perduco er:

Roy Eskild Banken

Telefon: 94 78 00 00

E-post: roy.eskild.banken@perduco.no

Innholdsfortegnelse

Forord	1
Innholdsfortegnelse	2
Sammendrag	3
Kort sammendrag av enkeltresultater for økonomiekspertene	3
Kort sammendrag av enkeltresultater for partene i arbeidslivet.....	4
Kort sammendrag av enkeltresultater for næringslivslederne.....	4
Kort sammendrag av enkeltresultater for husholdningene.....	4
Spørreskjema	5
Indeks (tabeller og grafer)	6
Resultater - økonomiekspertene	7
Resultater - partene i arbeidslivet	15
Resultater - næringslivslederne	21
Resultater - husholdningene	31
Tekniske kommentarer – økonomene og partene i arbeidslivet	38
Tekniske kommentarer - næringslivslederne	39
Tekniske kommentarer - husholdningene	40

Sammendrag

Næringslivslederne forventer bedret lønnsomhet

Perducos forventningsundersøkelse for andre kvartal 2009 viser at andelen næringslivsledere som forventer bedret lønnsomhet i egen bedrift de neste 12 månedene er økende. I første kvartal 2009 var lønnsomhetsindeksen (dvs differansen mellom de som forventer bedret lønnsomhet og de som forventer svekket lønnsomhet) på minus 23,3 poeng, men utvikling har nå snudd og lønnsomhetsindeksen for de neste 12 månedene har steget til (pluss) 1,6 poeng i andre kvartal. Mens det i første kvartal var 46,2 prosent av næringslivslederne som forventet en svekket lønnsomhetsutvikling i egen bedrift de neste 12 månedene, er andelen i andre kvartal sunket til 29,9 prosent.

Lavere forventninger til årslønnsveksten

Forventningene til lønnsutviklingen i 2009 har i andre kvartal sunket i alle respondentgruppene som er med i undersøkelsen. Blant økonomene har forventningene til årslønnsveksten for 2009 sunket med 0,6 prosentpoeng til 3,1 prosent. Partene i arbeidslivet nedjusterer også sine estimater i andre kvartal. Arbeidsgiverorganisasjonene har redusert sitt estimat med 0,4 prosentpoeng til 3,5 prosent, mens arbeidstakerorganisasjonen har nedjustert forventet årslønnsvekst med 0,2 prosentpoeng til 4,0 prosent. Næringslivslederne har også justert ned sine forventninger i andre kvartal til 2,3 prosent (fra 2,7 prosent), og husholdningene oppgir at forventet lønnsutvikling om ett år vil være 2,3 prosent mot 2,6 prosent i forrige kvartal.

Om undersøkelsen

Perduco utfører på oppdrag fra Norges Bank kvartalsvise forventningsundersøkelser i Norge om inflasjons-, lønns-, valutakurs og renteutviklingen blant økonomer i finansnæringen og academia, representanter fra partene i arbeidslivet, næringslivsledere og husholdninger. Bakgrunnen for undersøkelsen er at Norges Bank retter pengepolitikken inn mot et mål om lav og stabil inflasjon. Forventninger til den fremtidige prisutviklingen kan i seg selv spille en rolle for den faktiske prisutviklingen. En regelmessig spørreundersøkelse kan bidra til større innsikt i disse spørsmålene.

Denne rapporten med hovedfunnene fra forventningsundersøkelsen blir i sin helhet lagt ut på våre nettsider (www.perduco.no). Fra 2009 er undersøkelsen blant næringslivslederne utvidet slik at bedrifter med 20 ansatte eller flere er i målgruppen (mot tidligere 50 ansatte eller flere). I tillegg intervjues nå 500 bedriftsledere mot tidligere 300 intervjuer.

Undersøkelsene er gjennomført i tidsrommet fra 12. til 26. mai 2009.

Kort sammendrag av enkeltresultater for økonomiekspertene

Stabile forventninger til prisstigning

Økonomenes forventninger til prisstigningen på kort sikt er betydelig nedjustert fra 2008 til 2009. I første og andre kvartal 2009 forventet økonomene en prisstigning om 12 måneder på henholdsvis 1,8 prosent og 1,9 prosent. Gjennom 2008 varierte forventningene med mellom 2,6 og 3,2 prosent. Den forventede prisstigningen på kort sikt har så langt i 2009 stabilisert seg på et nivå like under 2 prosent. For tiden har økonomene i finansnæringen og økonomene ved universitetene og høyskolene samstemte forventninger til prisstigningen på kort sikt.

Forventer lavere årslønnsvekst

I første halvdel av 2008 forventet økonomene en årslønnsvekst i 2009 på rundt 5 prosent. Dette tallet sank til i underkant av 4 prosent i fjerde kvartal 2008. Økonomene nedjusterer nå ytterligere sitt estimat på forventet årslønnsvekst i 2009, fra 3,7 prosent i første kvartal til 3,1 prosent i andre kvartal 2009. Økonomene forventer nå omtrent samme lønnsvekst i 2009 og i 2010, mens om fem år ventes det at lønnsveksten skal stige til 4,0 prosent.

Færre forventer styrket kronekurs

Andelen økonomer som forventer styrket kronekurs om 12 måneder har sunket fra 79,7 prosent i første kvartal til 68,3 prosent i andre kvartal 2009. I andre kvartal 2009 forventer 24,8 prosent av økonomene at kronekursen vil være uendret om 12 måneder, mens det tilsvarende tallet i forrige kvartal var 10,9 prosent. Gjennomsnittlig forventet styrking av kronekursen (målt ved konkurransekursindeksen) om 12 måneder er 4,7 prosent i andre kvartal 2009.

Kort sammendrag av enkeltresultater for partene i arbeidslivet

Partene i arbeidslivet forventer lavere lønnsvekst i 2009

Partene i arbeidslivet nedjusterer sin forventning til gjennomsnittlig årslønnsvekst i 2009 fra 4,1 prosent i første kvartal til 3,8 prosent i andre kvartal 2009. Både arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjonene nedjusterer sine lønnsforventninger for 2009. Arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjonene har likevel høyere lønnsforventninger til 2009 enn hva økonomene har.

Kort sammendrag av enkeltresultater for næringslivslederne

Nedgang i forventet årslønnsvekst

Næringslivsledernes forventninger til årslønnsveksten i 2009 faller markant også i andre kvartal 2009. I andre kvartal er forventet årslønnsvekst for 2009 i egen bedrift blant næringslivslederne på 2,3 prosent. Med dette er forventet årslønnsvekst i egen bedrift mer enn halvert siden 3. kvartal 2008. Næringslivslederne nedjusterer også sine forventninger om årslønnsvekst for 2010 fra 3,5 prosent i første kvartal til 3,2 prosent i andre kvartal 2009.

Fortsatt nedgang i lønnsomheten, men optimismen er økende

Hele 58,9 prosent av næringslivslederne oppgir at lønnsomheten i egen bedrift har blitt svekket i løpet av de siste 12 månedene. Lønnsomhetsindeksen faller fortsatt kraftig, fra minus 19,6 poeng i første kvartal til minus 37,9 poeng i andre kvartal 2009. Kun to av ti næringslivsledere oppgir at lønnsomheten har bedret seg de siste 12 månedene.

Selv om lønnsomheten i egen bedrift har hatt negativ utvikling den siste tiden, har forventningene til lønnsomheten i egen bedrift for de kommende 12 månedene endret seg positivt det siste kvartalet. Lønnsomhetsindeksen for de neste 12 månedene har gått fra minus 23,3 poeng i første kvartal til (pluss) 1,6 poeng i andre kvartal.

Kort sammendrag av enkeltresultater for husholdningene

Færre forventer at renten skal falle

Andelen av husholdningene som forventer en nedgang i rentene de neste 12 månedene gikk ned fra 39,5 prosent i første kvartal til 25,5 prosent i andre kvartal 2009. Andelen som forventer at renten skal stige hadde en svak økning fra 29,3 prosent i første kvartal til 32,3 prosent i andre kvartal 2009.

Husholdningene forventer lavere årslønnsvekst

Husholdningenes forventninger til lønnsutviklingen om 1 år fortsetter å synke. I andre kvartal 2009 forventer husholdningene en årslønnsvekst på 2,3 prosent, mens det tilsvarende tallet i første kvartal var 2,6 prosent. I fjerde kvartal 2008 var tallet 4,5 prosent, og dette betyr at forventet årslønnsvekst er halvert i løpet av et halvt år.

Spørreskjema

Til økonomiekspertene og partene i arbeidslivet:

1. Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 12 måneder, målt ved 12-månedersveksten i KPI (konsumprisindeksen)?
2. Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 2 år, målt ved 12-månedersveksten i KPI (konsumprisindeksen)?
3. Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 5 år, målt ved 12-månedersveksten i KPI (konsumprisindeksen)?
4. Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir i 2009?
5. Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir i 2010?
6. Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir om 5 år?
- 7a) Tror du den effektive kronekursen målt ved konkurransekursindeksen om 12 måneder vil være styrket, svekket eller uendret?
- 7b) Hvor mye tror du den vil styrke/svekke seg? (Hvis svart styrket eller svekket i spørsmål 7a)

Til næringslivslederne:

1. Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester, målt ved konsumprisindeksen, er om 12 måneder?
2. Hva tror du prisstigningen er om 2 år?
3. Forventer du at bedriftens innkjøpspriser vil øke mer, mindre eller omtrent like mye de neste 12 måneder som i siste 12-måneders periode?
4. Forventer du at bedriftens utsalgspriser vil øke mer, mindre eller omtrent like mye de neste 12 måneder som i siste 12-måneders periode?
5. Hva forventer du at årslønnsveksten i din bedrift vil bli i 2009?
6. Hva forventer du at årslønnsveksten i din bedrift vil bli i 2010?
7. Har lønnsomheten i din bedrift blitt bedre, blitt svekket eller vært uendret de siste 12 månedene?
8. Tror du lønnsomheten i din bedrift vil bli bedre, bli svekket eller holde seg uendret de neste 12 månedene?
9. Sammenlignet med ett år tidligere, har bedriften i dag flere ansatte, færre ansatte eller like mange ansatte?
10. Tror du bedriften om 12 måneder vil ha flere ansatte enn i dag, færre ansatte eller like mange?

Til husholdningene:

- 1a. Sammenliknet med for 12 måneder siden, synes du prisene på varer og tjenester er mye høyere, en del høyere, litt høyere, om lag uforandret eller lavere?
- 1b. Omtrent hvor mye tror du prisene har endret seg målt i prosent?
- 2a. Tror du at prisene i løpet av de neste 12 månedene vil være høyere, uendret eller lavere enn i dag?
- Hvis høyere: Vil prisene vokse raskere, saktere eller i samme takt som i dag?
- 2b. Hvor mange prosent tror du prisene kommer til å stige de nærmeste 12 månedene?
3. Hva tror du den generelle prisveksten blir om 2-3 år, målt i prosent?
4. Omtrent hvor mange prosent tror du din lønn eller pensjon vil endres de neste 12 månedene?
5. Tror du nivået på innskudds- og lånerenter vil øke, falle eller forbli uendret de neste 12 månedene?

Indeks (tabeller og grafer)

Økonomieksperterne

1. Forventet prisstigning om 12 måneder
2. Forventet prisstigning om 2 år
3. Forventet prisstigning om 5 år
4. Forventet årslønnsvekst for inneværende år
5. Forventet årslønnsvekst for neste år
6. Forventet årslønnsvekst om 5 år
- 7a. Forventet utvikling i kronekursen om 12 mnd.
- 7b. Gjennomsnittlig forventet endring i konkurransekursindeksen om 12 mnd.

Partene i arbeidslivet

8. Forventet prisstigning om 12 måneder
9. Forventet prisstigning om 2 år
10. Forventet prisstigning om 5 år
11. Forventet årslønnsvekst for inneværende år
12. Forventet årslønnsvekst for neste år
13. Forventet årslønnsvekst om 5 år

Næringslivslederne

14. Forventet generell prisstigning om 12 måneder
15. Forventet generell prisstigning om 2 år
16. Forventet økning i bedriftens innkjøpspriser neste 12 mnd
17. Forventet økning i bedriftens utsalgpriser neste 12 mnd
18. Forventet vekst i lønnskostnader i egen bedrift i år
19. Forventet vekst i lønnskostnader i egen bedrift neste år
20. Lønnsomhetsutvikling i egen bedrift siste 12 mnd
21. Lønnsomhetsutvikling i egen bedrift neste 12 mnd
22. Antall ansatte i dag sammenlignet med for 1 år siden
23. Antatt antall ansatte om 12 mnd

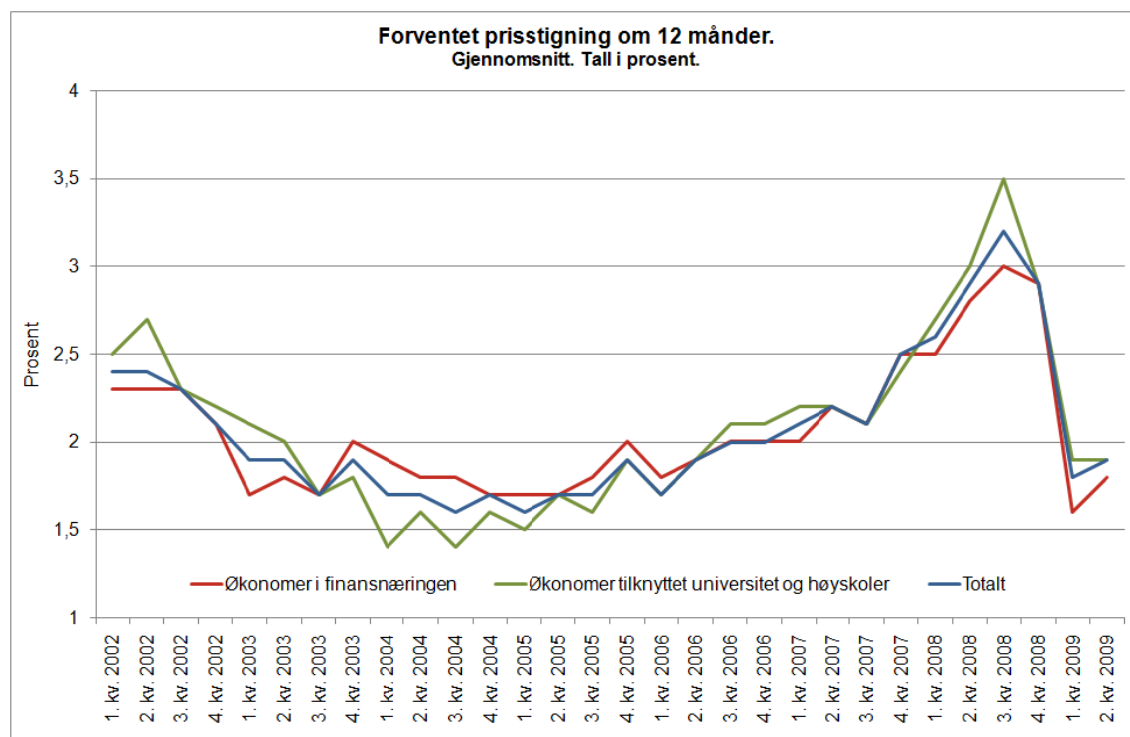
Husholdningene

- 24a. Oppfatning av prisendring siste 12 mnd
- 24b. Oppfatning av prisendring siste 12 mnd i prosent
- 25a. Forventet prisendring neste 12 mnd
- 25b. Forventet prisendring neste 12 mnd i prosent
26. Forventet prisvekst om 2-3 år
27. Forventet lønnsutvikling om 1 år i prosent
28. Forventet renteutvikling neste 12 mnd

Resultater - økonomiekspertene

Indeks 1:

Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 12 måneder, målt ved 12-månedersveksten i KPI (konsumprisindeksen)?

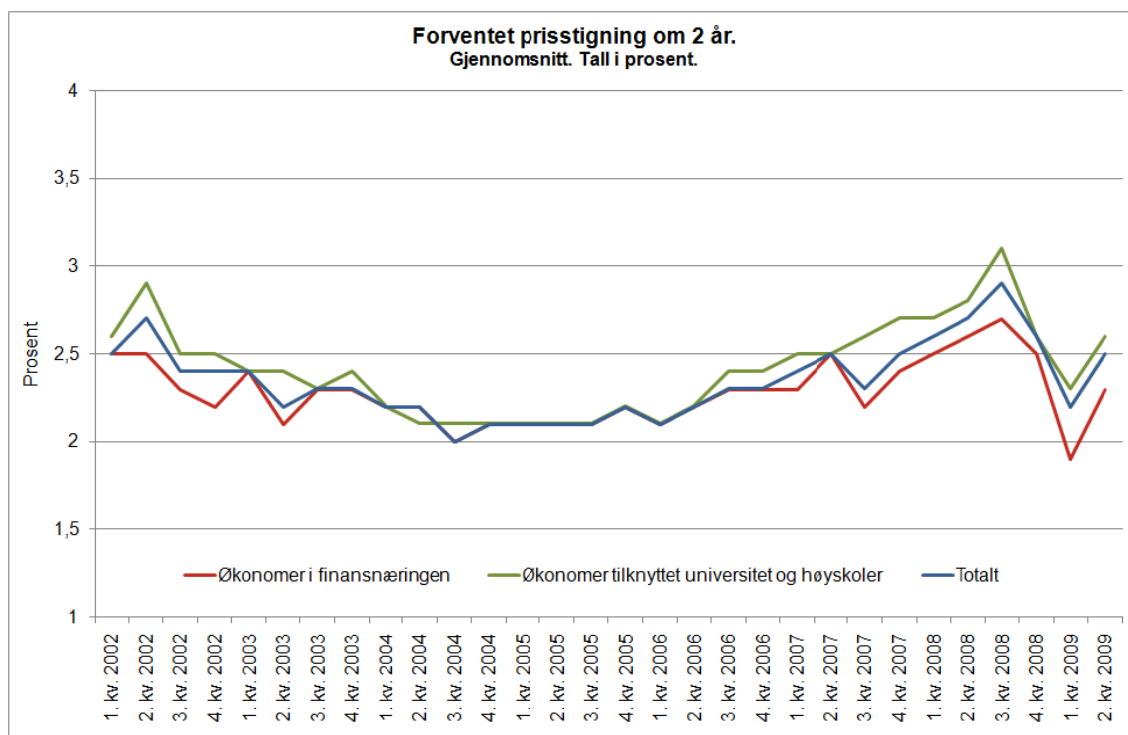
Forventet prisstigning om 12 måneder	1. kvartal 2009	2. kvartal 2009
Økonomer i finansnæringen		
Gjennomsnittlig verdi	1,6	1,8
Laveste verdi	0,0	0,0
Høyeste verdi	2,7	2,8
Økonomer tilknyttet universitet/høyskoler		
Gjennomsnittlig verdi	1,9	1,9
Laveste verdi	0,0	-1,0
Høyeste verdi	4,0	5,0
Totalt alle økonomer		
Gjennomsnittlig verdi	1,8	1,9
Utvalg	66	108

Økonomenes forventninger til prisstigningen om 12 måneder var i andre kvartal 2009 på 1,9 prosent samlet sett mot 1,8 prosent i første kvartal 2009. Økonomer i finansnæringen økte sine forventninger med 0,2 prosentpoeng fra forrige kvartal, mens økonomer tilknyttet universitet/høyskoler har de samme forventningene til prisstigningen om 12 måneder som i forrige kvartal.

Indeks 2:

Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 2 år, målt ved 12-månedersveksten i KPI (konsumprisindeksen)?

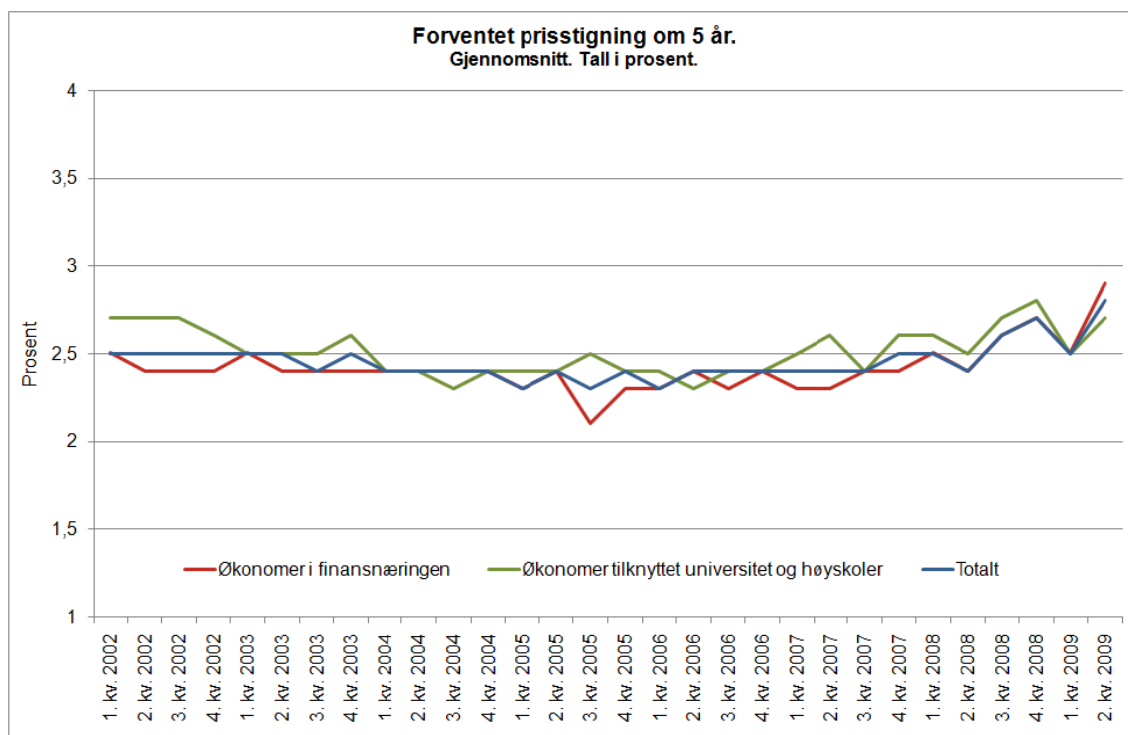

Forventet prisstigning om 2 år	1. kvartal 2009	2. kvartal 2009
Økonomer i finansnæringen		
Gjennomsnittlig verdi	1,9	2,3
Laveste verdi	1,0	0,5
Høyeste verdi	3,0	3,0
Økonomer tilknyttet universitet/høyskoler		
Gjennomsnittlig verdi	2,3	2,6
Laveste verdi	0,0	-1,0
Høyeste verdi	4,0	6,0
Totalt alle økonomer		
Gjennomsnittlig verdi	2,2	2,5
Utvalg	66	109

Økonomenes forventninger til prisstigningen om 2 år var i andre kvartal 2009 på 2,5 prosent mot 2,2 prosent i første kvartal 2009. Økonomer i finansnæringen økte sitt estimat med 0,4 prosentpoeng fra forrige kvartal, mens økonomer tilknyttet universitet/høyskoler økte sitt estimat med 0,3 prosentpoeng fra første til andre kvartal 2009.

Indeks 3:

Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 5 år, målt ved 12-månedersveksten i KPI (konsumprisindeksen)?

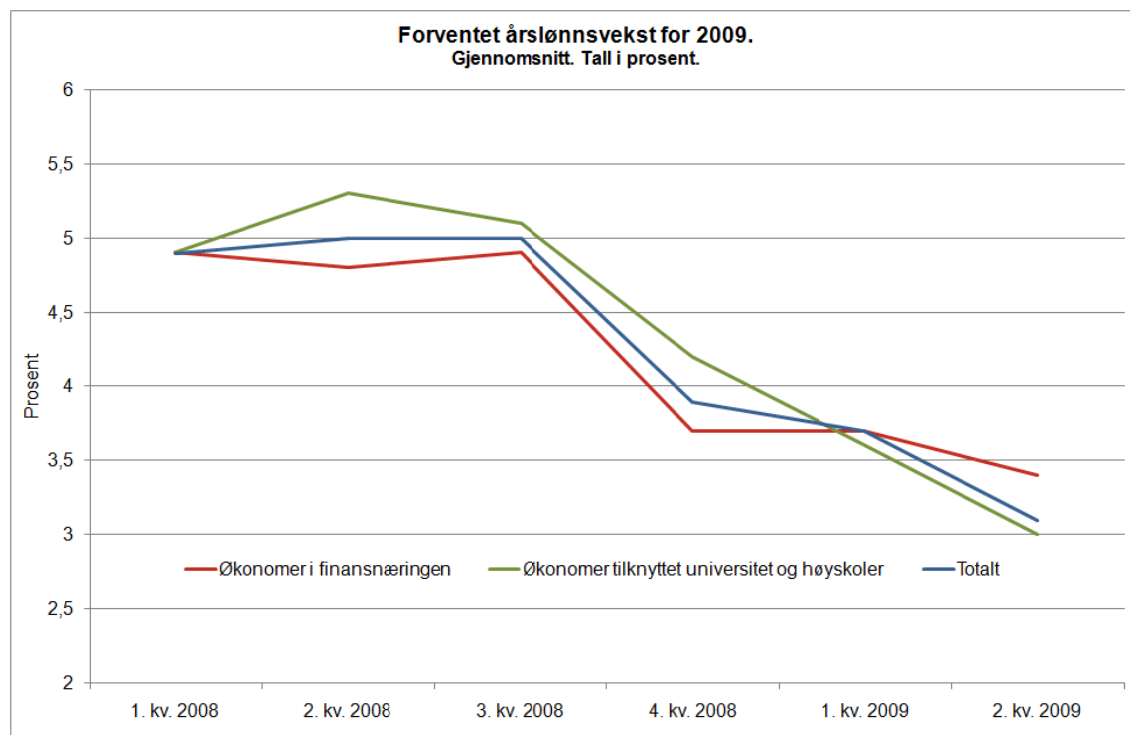

Forventet prisstigning om 5 år	1. kvartal 2009	2. kvartal 2009
Økonomer i finansnæringen		
Gjennomsnittlig verdi	2,5	2,9
Laveste verdi	1,5	1,5
Høyeste verdi	5,0	5,0
Økonomer tilknyttet universitet/høyskoler		
Gjennomsnittlig verdi	2,5	2,7
Laveste verdi	1,5	0,0
Høyeste verdi	4,0	5,0
Totalt alle økonomer		
Gjennomsnittlig verdi	2,5	2,8
Utvalg	62	103

Økonomenes forventninger til prisstigningen om 5 år var i andre kvartal 2009 på 2,8 prosent mot 2,5 prosent i første kvartal 2009. Økonomer i finansnæringen oppjusterte sitt estimat fra 2,5 til 2,9 prosent, mens økonomer tilknyttet universitet/høyskoler oppjusterte sitt estimat fra 2,5 til 2,7 prosent.

Indeks 4:

Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir i 2009?

Forventet årslønnsvekst for 2009	1. kvartal 2009	2. kvartal 2009
Økonomer i finansnæringen		
Gjennomsnittlig verdi	3,7	3,4
Laveste verdi	1,0	1,0
Høyeste verdi	5,5	4,5
Økonomer tilknyttet universitet/høyskoler		
Gjennomsnittlig verdi	3,6	3,0
Laveste verdi	1,5	0,0
Høyeste verdi	6,0	5,0
Totalt alle økonomer		
Gjennomsnittlig verdi	3,7	3,1
Utvalg	67	110

Økonomenes forventninger til årslønnsveksten for 2009 gikk ned fra 3,7 prosent i første kvartal 2009 til 3,1 prosent i andre kvartal 2009. Økonomer i finansnæringen nedjusterte sine forventninger fra 3,7 prosent i første kvartal til 3,4 prosent i andre kvartal 2009, mens økonomer tilknyttet universitet/høyskoler reduserte sitt estimat fra 3,6 til 3,0 prosent i samme periode.

Indeks 5:

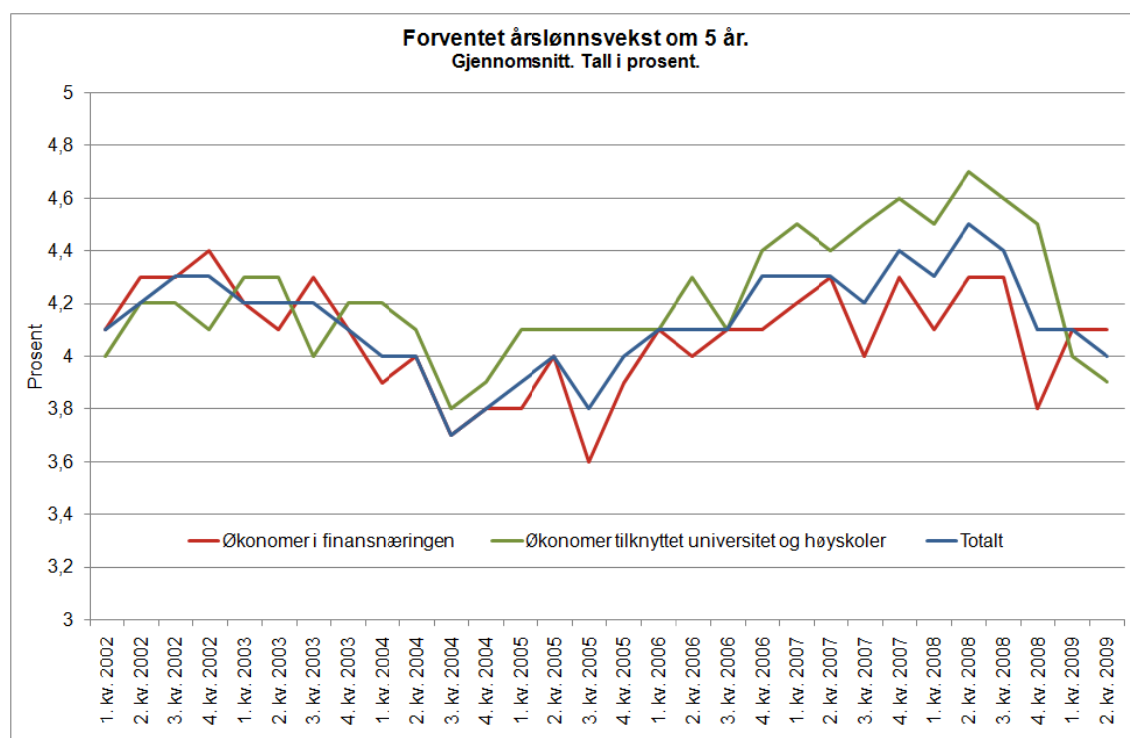
Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir i 2010?

Forventet årslønnsvekst for 2010	1. kvartal 2009	2. kvartal 2009
Økonomer i finansnæringen		
Gjennomsnittlig verdi	3,2	3,2
Laveste verdi	0,0	2,0
Høyeste verdi	5,0	5,0
Økonomer tilknyttet universitet/høgskoler		
Gjennomsnittlig verdi	3,0	3,2
Laveste verdi	-2,0	-1,0
Høyeste verdi	5,0	7,0
Totalt alle økonomer		
Gjennomsnittlig verdi	3,1	3,2
Utvalg	68	110

Økonomenes forventninger til årslønnsveksten for 2010 var i andre kvartal 2009 på 3,2 prosent, en oppjustering på 0,1 prosentpoeng fra forrige kvartal. Økonomer i finansnæringen forventer en lønnsvekst på 3,2 prosent, dette er uendret fra forrige kvartal, mens økonomer tilknyttet universitet/høgskoler forventer en lønnsvekst på 3,2 prosent, en oppjustering på 0,2 prosentpoeng fra forrige kvartal.

Spørsmål 6:

Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir om 5 år?

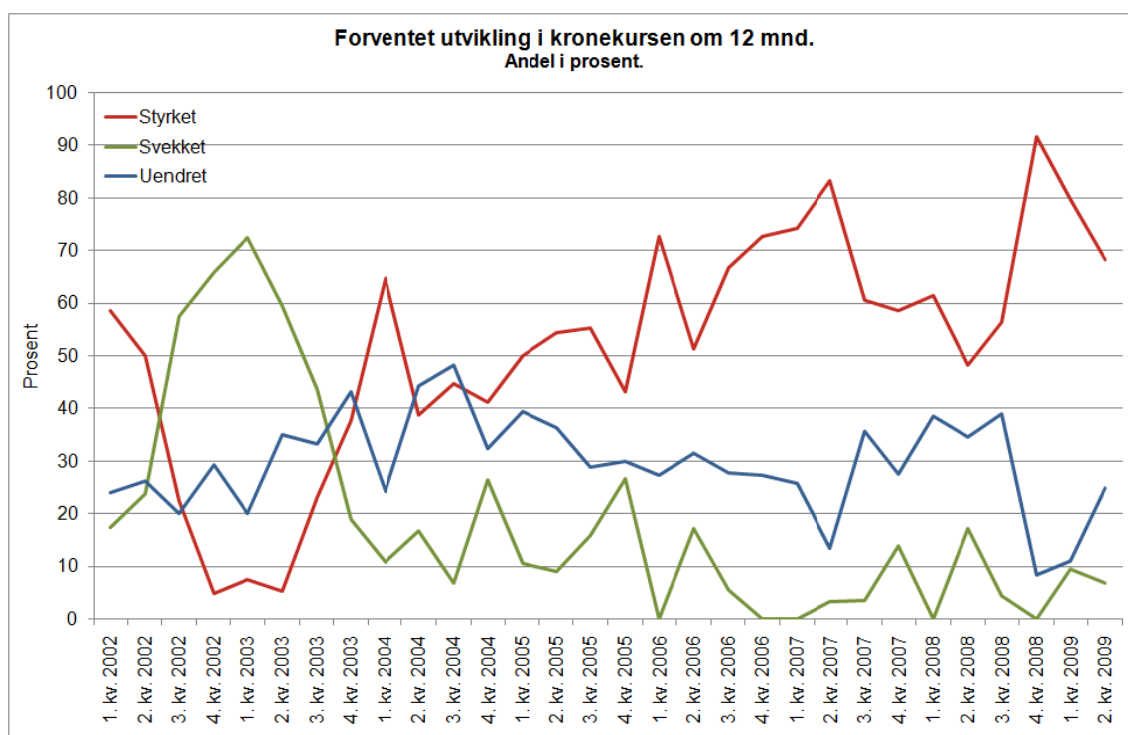

Forventet årslønnsvekst om 5 år	1. kvartal 2009	2. kvartal 2009
Økonomer i finansnæringen		
Gjennomsnittlig verdi	4,1	4,1
Laveste verdi	3,0	2,5
Høyeste verdi	5,0	6,0
Økonomer tilknyttet universitet/høyskoler		
Gjennomsnittlig verdi	4,0	3,9
Laveste verdi	2,0	1,0
Høyeste verdi	7,0	8,0
Totalt alle økonomer		
Gjennomsnittlig verdi	4,1	4,0
Utvalg	65	105

Økonomenes forventninger til årslønnsveksten om 5 år (de langsiktige forventningene) var 4,0 prosent i andre kvartal 2009, en nedjustering fra 4,1 prosent i første kvartal 2009. Økonomer i finansnæringen forventer at gjennomsnittlig langsiktig årslønnsvekst på 4,1 prosent, dette er uendrede fra første kvartal 2009. Økonomer tilknyttet universitet/høyskoler reduserte sitt estimat fra 4,0 prosent i første kvartal 2009 til 3,9 prosent i andre kvartal 2009.

Indeks 7A:

Tror du den effektive kronekursen målt ved konkurransekursindeksen om 12 måneder vil være styrket, svekket eller uendret?

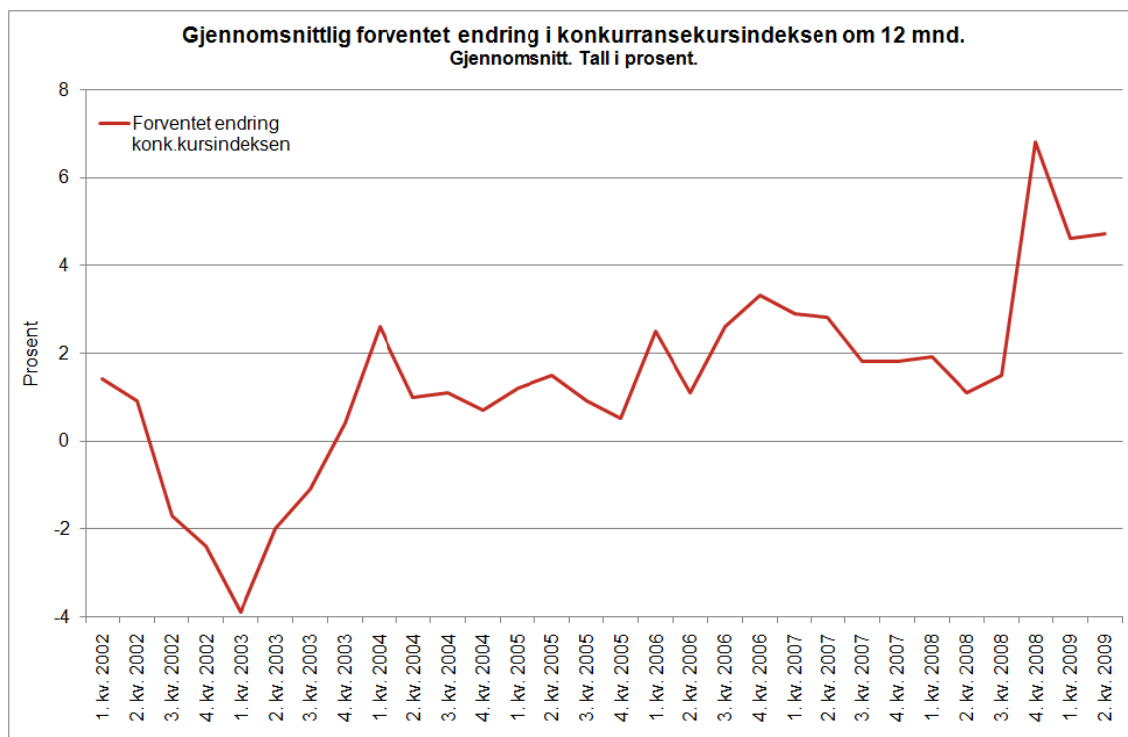

Forventet utvikling i kronekursen om 12 mnd.	1. kvartal 2009	2. kvartal 2009
Økonomer i finansnæringen		
Styrket	90,0	84,0
Uendret	5,0	16,0
Svekket	5,0	0,0
Økonomer tilknyttet universitet/høyskoler		
Styrket	75,0	63,2
Uendret	13,6	27,6
Svekket	11,4	9,2
Totalt alle økonomer		
Styrket	79,7	68,3
Uendret	10,9	24,8
Svekket	9,4	6,9
Utvalg	64	101

Andelen økonomer som forventer at kronekursen (målt ved konkurransekursindeksen) vil styrkes på ett års sikt gikk i andre kvartal 2009 ned fra 79,7 til 68,3 prosent. Andelen økonomer som forventer en svekket kronekurs var i andre kvartal 2009 på 6,9 prosent mot 9,4 prosent i første kvartal 2009, mens andelen som forventer at kronekursen på ett års sikt vil være uendret gikk opp fra 10,9 prosent til 24,8 prosent.

Indeks 7B:

Hvor mye tror du den vil styrke/svekke seg (Hvis svart styrket/svekket i spørsmål 7A)?

Gjennomsnittlig forventet endring i konkurransekursindeksen om 12 mnd.

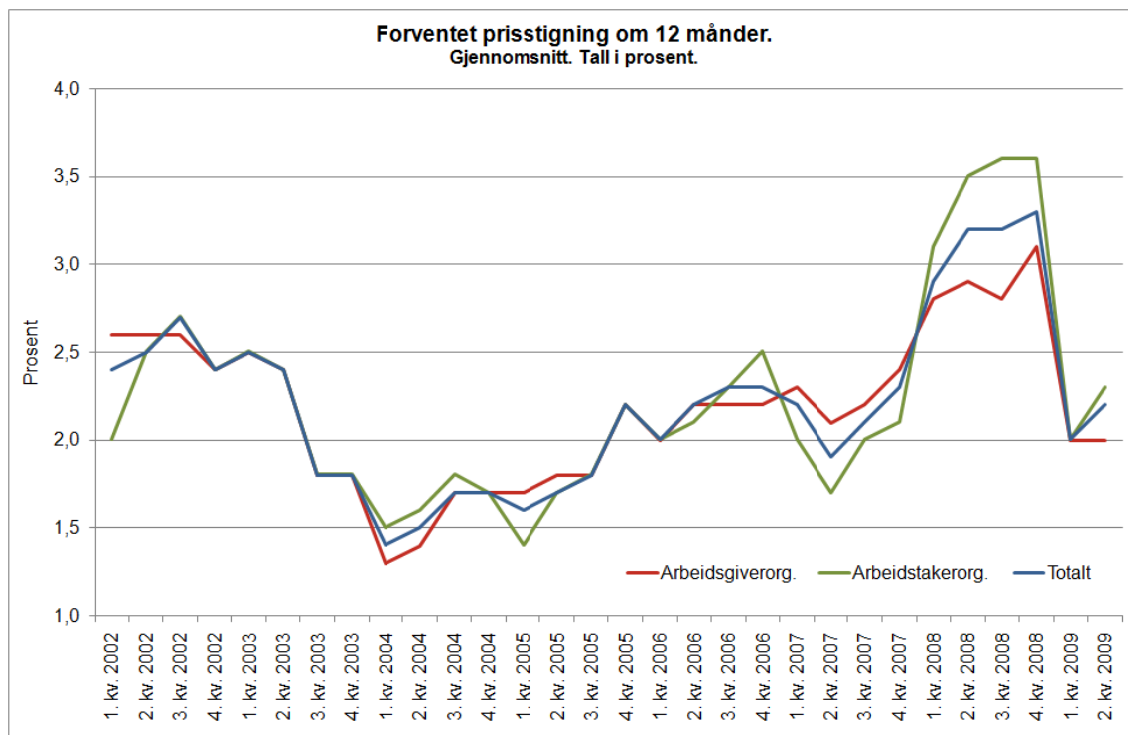
	1. kvartal 2009	2. kvartal 2009
Økonomer i finansnæringen		
Gjennomsnittlig verdi	4,2	5,3
Økonomer tilknyttet universitet/høgskoler		
Gjennomsnittlig verdi	4,8	4,5
Totalt alle økonomer		
Gjennomsnittlig verdi	4,6	4,7
Utvalg	63	100

I andre kvartal 2009 forventet det samlede utvalget av økonomer at kronekursen skal styrke seg med 4,7 prosent på 12 måneders sikt. Dette var en oppjustering på 0,1 prosentpoeng fra forrige kvartal.

Resultater - partene i arbeidslivet

Indeks 8:

Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 12 måneder, målt ved 12-månedersveksten i KPI (konsumprisindeksen)?

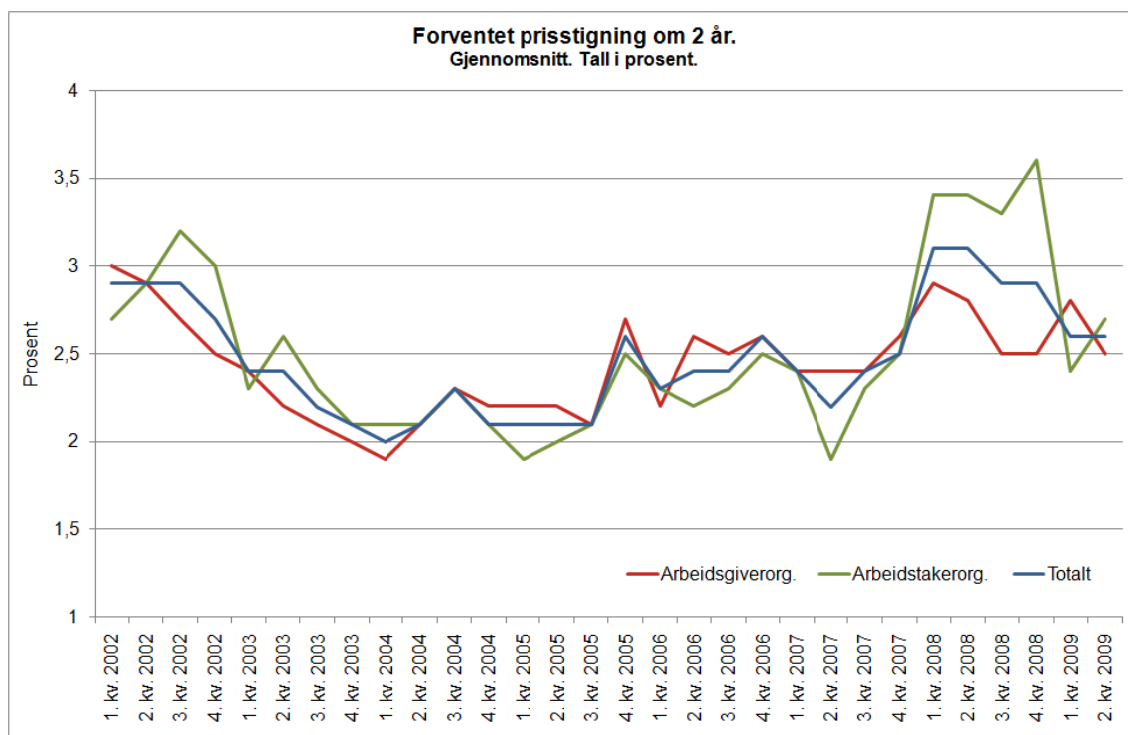
Forventet prisstigning om 12 måneder	1. kvartal 2009	2. kvartal 2009
Arbeidsgiverorganisasjoner		
Gjennomsnittlig verdi	2,0	2,0
Laveste verdi	1,0	1,0
Høyeste verdi	3,0	3,0
Arbeidstakerorganisasjoner		
Gjennomsnittlig verdi	2,0	2,3
Laveste verdi	1,0	1,0
Høyeste verdi	3,0	4,0
Totalt for partene i arbeidslivet		
Gjennomsnittlig verdi	2,0	2,2
Utvalg	32	26

Blant arbeidslivsorganisasjonene gikk forventet prisstigning om 12 måneder opp fra 2,0 prosent i første kvartal 2009 til 2,2 prosent i andre kvartal 2009. Forventet prisstigning blant arbeidsgiverorganisasjonene var i andre kvartal 2009 uendret på 2,0 prosent, mens den blant arbeidstakerorganisasjonene gikk opp fra 2,0 til 2,3 prosent.

Indeks 9:

Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 2 år, målt ved 12-månedersveksten i KPI (konsumprisindeksen)?

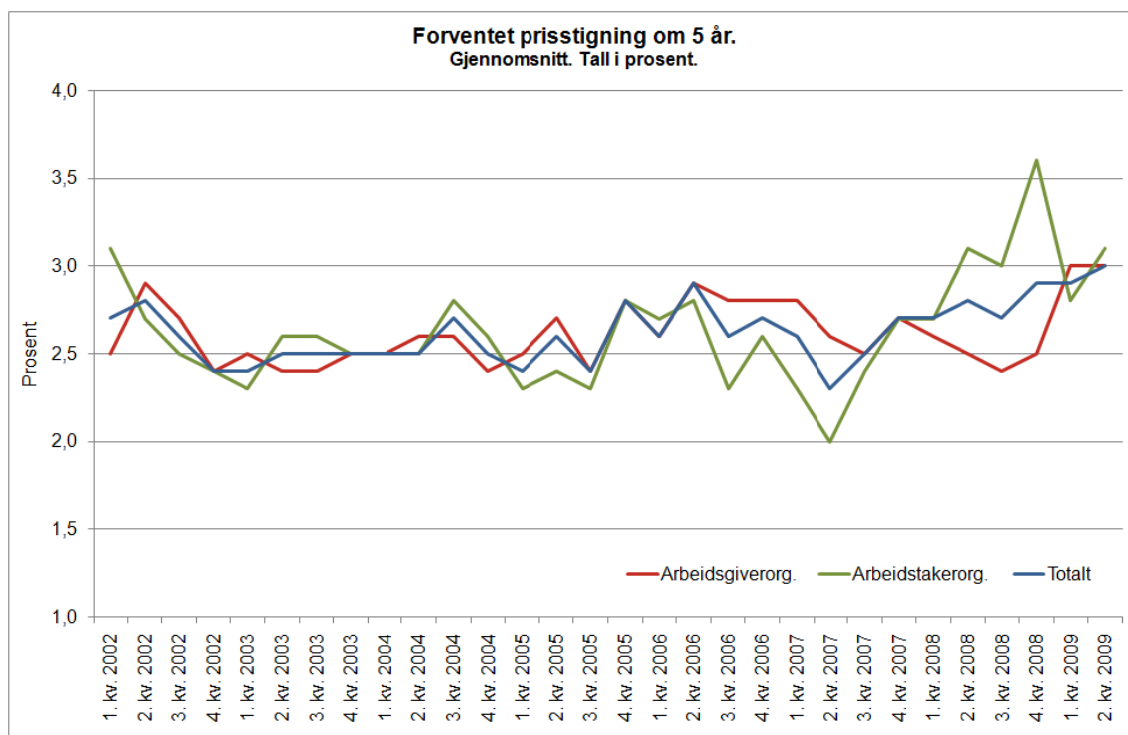

Forventet prisstigning om 2 år	1. kvartal 2009	2. kvartal 2009
Arbeidsgiverorganisasjoner		
Gjennomsnittlig verdi	2,8	2,5
Laveste verdi	1,0	1,0
Høyeste verdi	6,0	6,0
Arbeidstakerorganisasjoner		
Gjennomsnittlig verdi	2,4	2,7
Laveste verdi	1,0	1,0
Høyeste verdi	3,5	6,0
Totalt for partene i arbeidslivet		
Gjennomsnittlig verdi	2,6	2,6
Utvalg	31	26

Forventet prisvekst om to år var blant partene i arbeidslivet er 2,6 prosent i andre kvartal 2009, dette er uendret fra første kvartal 2009. Arbeidsgiverorganisasjonene nedjusterte sitt estimat fra 2,8 til 2,5 prosent i andre kvartal 2009, mens arbeidstakerorganisasjonene oppjusterte sitt estimat fra 2,4 til 2,7 prosent.

Indeks 10:

Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 5 år, målt ved 12-månedersveksten i KPI (konsumprisindeksen)?

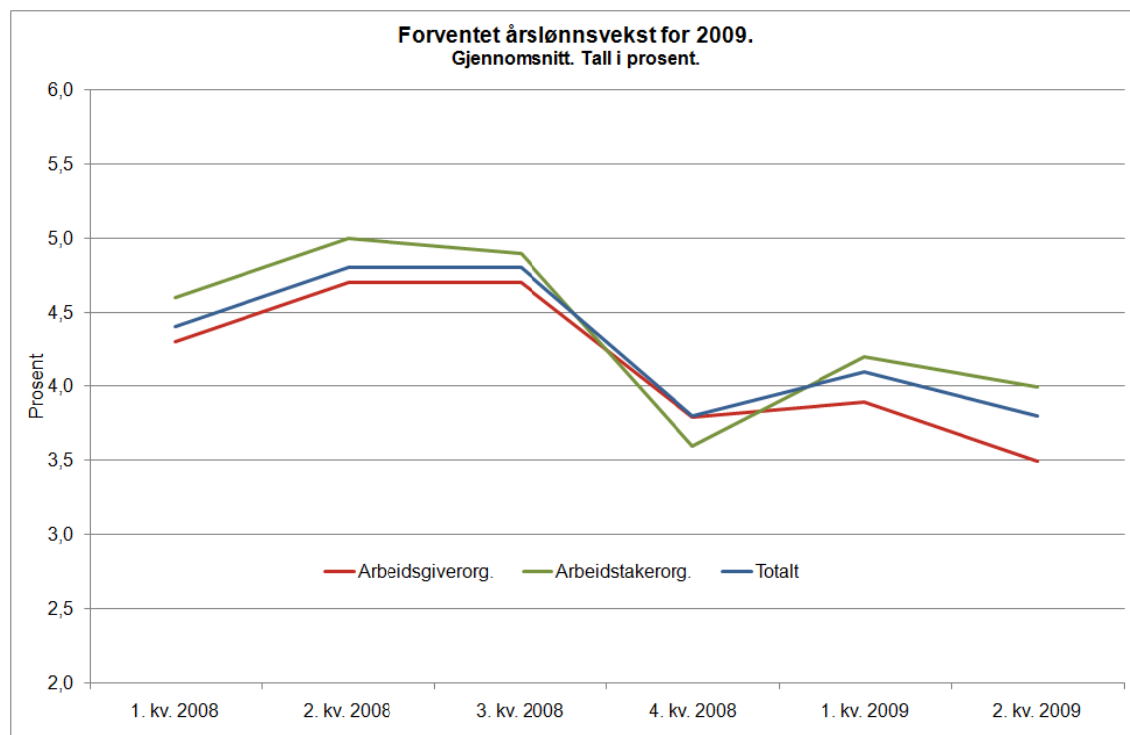

Forventet prisstigning om 5 år	1. kvartal 2009	2. kvartal 2009
Arbeidsgiverorganisasjoner		
Gjennomsnittlig verdi	3,0	3,0
Laveste verdi	2,0	1,5
Høyeste verdi	7,0	6,0
Arbeidstakerorganisasjoner		
Gjennomsnittlig verdi	2,8	3,1
Laveste verdi	2,0	1,8
Høyeste verdi	4,0	6,0
Totalt for partene i arbeidslivet		
Gjennomsnittlig verdi	2,9	3,0
Utvalg	29	26

Forventet prisstigningen om 5 år var blant partene i arbeidslivet var 3,0 prosent i andre kvartal 2009, en oppjustering fra 2,9 prosent i første kvartal 2009. Estimatet fra arbeidsgiverorganisasjonene var uendret på 3,0 prosent i andre kvartal 2009, mens arbeidstakerorganisasjonene oppjusterte sitt estimat fra 2,8 prosent til 3,1 prosent i andre kvartal 2009.

Indeks 11:

Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir i 2009?

Forventet årslønnsvekst for 2009	1. kvartal 2009	2. kvartal 2009
Arbeidsgiverorganisasjoner		
Gjennomsnittlig verdi	3,9	3,5
Laveste verdi	2,0	2,0
Høyeste verdi	5,0	4,5
Arbeidstakerorganisasjoner		
Gjennomsnittlig verdi	4,2	4,0
Laveste verdi	3,0	2,0
Høyeste verdi	5,0	5,0
Totalt for alle partene i arbeidslivet		
Gjennomsnittlig verdi	4,1	3,8
Utvalg	32	26

Forventet årslønnsvekst for 2009 gikk ned blant partene i arbeidslivet fra 4,1 prosent i første kvartal 2009 til 3,8 prosent i andre kvartal 2009. Arbeidsgiverorganisasjonene nedjusterte sitt estimat fra 3,9 til 3,5 prosent, mens arbeidstakerorganisasjonene nedjusterte sitt estimat fra 4,2 prosent til 4,0 prosent.

Indeks 12:

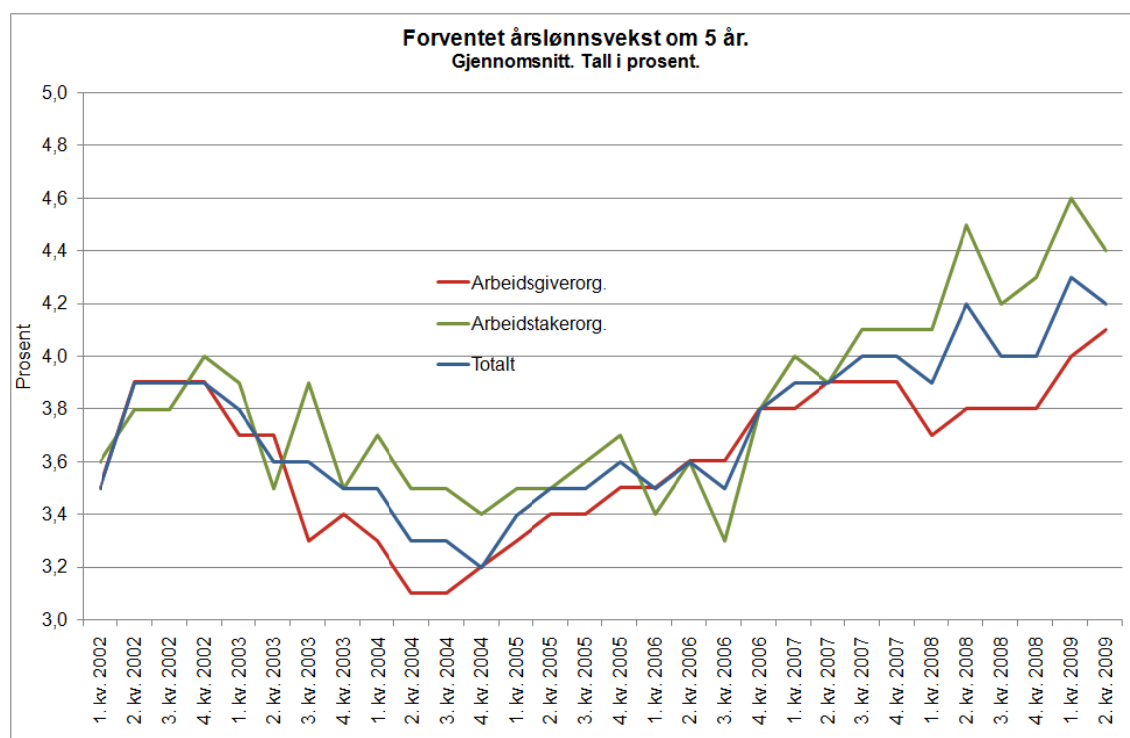
Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir i 2010?

Forventet årslønnsvekst for 2010	1. kvartal 2009	2. kvartal 2009
Arbeidsgiverorganisasjoner		
Gjennomsnittlig verdi	3,3	3,5
Laveste verdi	2,0	2,0
Høyeste verdi	4,5	5,0
Arbeidstakerorganisasjoner		
Gjennomsnittlig verdi	4,2	3,9
Laveste verdi	2,0	2,0
Høyeste verdi	6,0	5,5
Totalt for alle partene i arbeidslivet		
Gjennomsnittlig verdi	3,7	3,7
Utvalg	32	26

Forventet årslønnsvekst for 2010 blant partene i arbeidslivet var 3,7 prosent i andre kvartal 2009, uendret fra forrige kvartal. Arbeidsgiverorganisasjonenes estimat var på 3,5 prosent, en oppjustering på 0,2 prosentpoeng, mens arbeidstakerorganisasjonene sitt estimat var på 3,9 prosent, en nedjustering på 0,3 prosentpoeng.

Indeks 13:

Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir om 5 år?

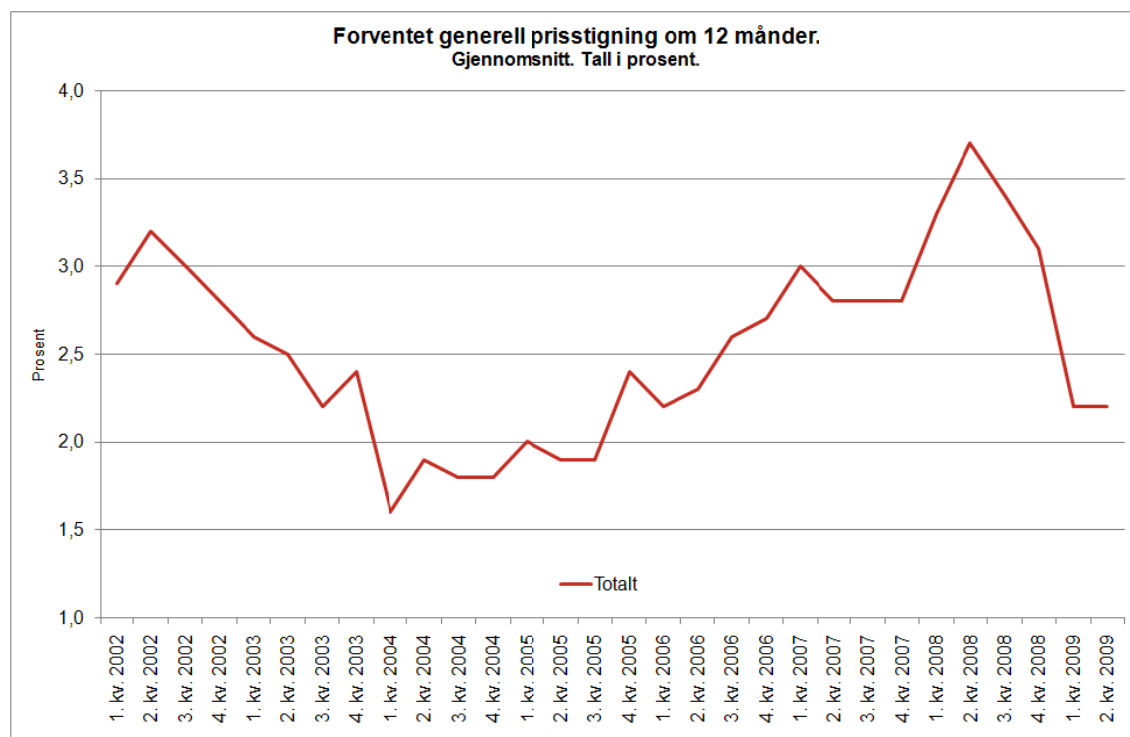
Forventet årslønnsvekst om 5 år	1. kvartal 2009	2. kvartal 2009
Arbeidsgiverorganisasjoner		
Gjennomsnittlig verdi	4,0	4,1
Laveste verdi	2,0	2,0
Høyeste verdi	5,0	5,0
Arbeidstakerorganisasjoner		
Gjennomsnittlig verdi	4,6	4,4
Laveste verdi	3,0	3,0
Høyeste verdi	6,0	6,0
Totalt for alle partene i arbeidslivet		
Gjennomsnittlig verdi	4,3	4,2
Utvalg	32	26

Arbeidslivsorganisasjonenes forventninger til årslønnsveksten om 5 år (de langsiktige forventningene) var i andre kvartal 2009 på 4,2 prosent, ned 0,1 prosentpoeng fra forrige kvartal. Arbeidsgiverorganisasjonene oppjusterte sitt estimat med 0,1 prosentpoeng til 4,1 prosent, mens arbeidstakerorganisasjonene nedjusterte sitt estimat fra 4,6 til 4,4 prosent.

Resultater - næringslivslederne

Indeks 14:

Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 12 måneder, målt ved 12-månedersveksten i KPI (konsumprisindeksen)?

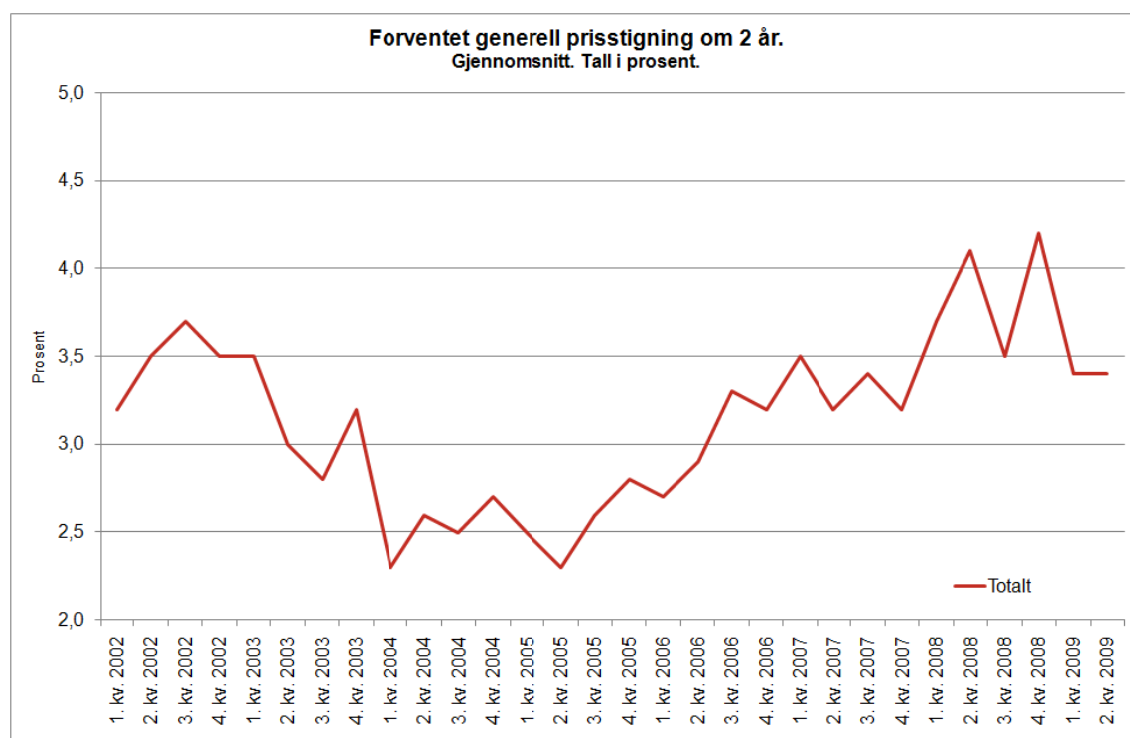

Forventet generell prisstigning om 12 mnd	1. kvartal 2009	2. kvartal 2009
Næringslivsledere i bedrifter med færre enn 50 ansatte		
Gjennomsnittlig verdi	2,4	2,2
Laveste verdi	-3,0	0,0
Høyeste verdi	10,0	8,0
Næringslivsledere i bedrifter med 50 ansatte eller flere		
Gjennomsnittlig verdi	2,0	2,1
Laveste verdi	-5,0	-2,5
Høyeste verdi	8,0	8,0
Næringslivsledere totalt		
Gjennomsnittlig verdi	2,2	2,2
Utvalg	480	453

Næringslivslederne sitt estimat om forventet prisstigning om 12 måneder var uendret på 2,2 prosent fra første til andre kvartal 2009.

Indeks 15:

Hva tror du prisstigningen er om 2 år?

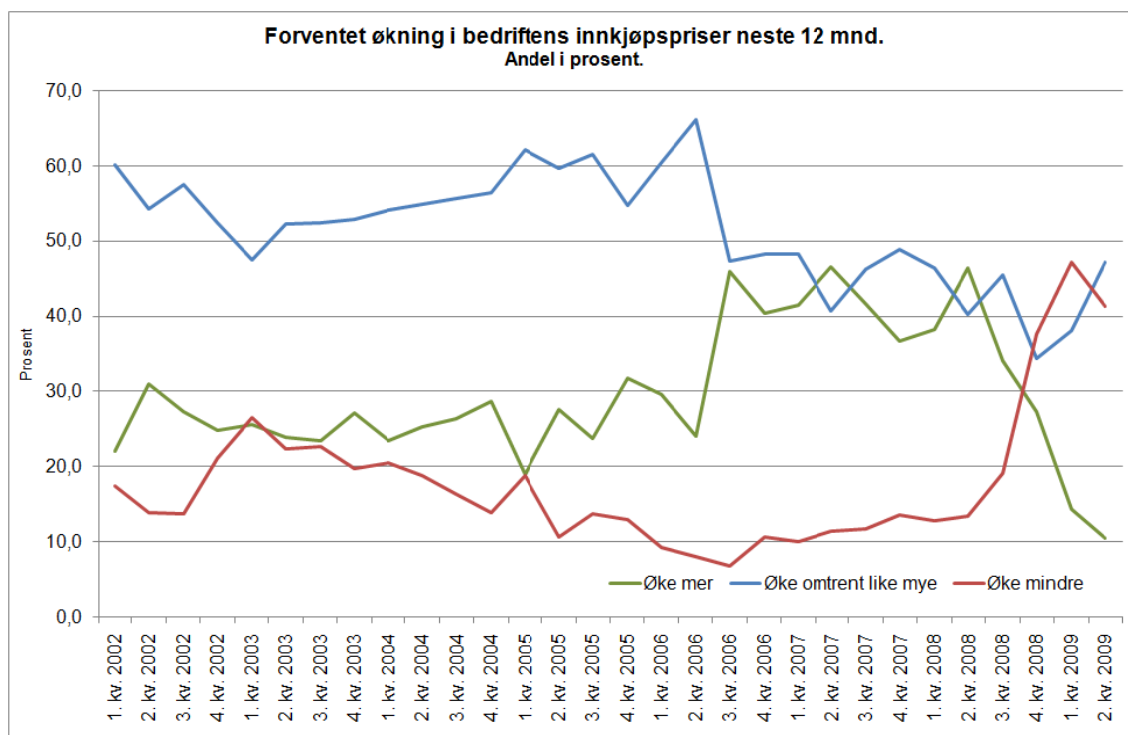

Forventet generell prisstigning om 2 år	1. kvartal 2009	2. kvartal 2009
Næringslivsledere i bedrifter med færre enn 50 ansatte		
Gjennomsnittlig verdi	3,7	3,4
Laveste verdi	0,0	-2,0
Høyeste verdi	11,0	10,0
Næringslivsledere i bedrifter med 50 ansatte eller flere		
Gjennomsnittlig verdi	3,0	3,2
Laveste verdi	-10,0	0,0
Høyeste verdi	10,0	8,0
Næringslivsledere totalt		
Gjennomsnittlig verdi	3,4	3,4
Utvalg	464	447

Forventet prisstigning om 2 år var i andre kvartal 2009 på 3,4 prosent. Gjennomsnittlig forventet prisstigning blant næringslivslederne var uendret fra første kvartal til andre kvartal 2009.

Indeks 16:

Forventer du at bedriftens innkjøpspriser vil øke mer, mindre eller omtrent like mye de neste 12 måneder som i siste 12-måneders periode?

Forventet økning i bedriftens innkjøpspriser
neste 12 mnd

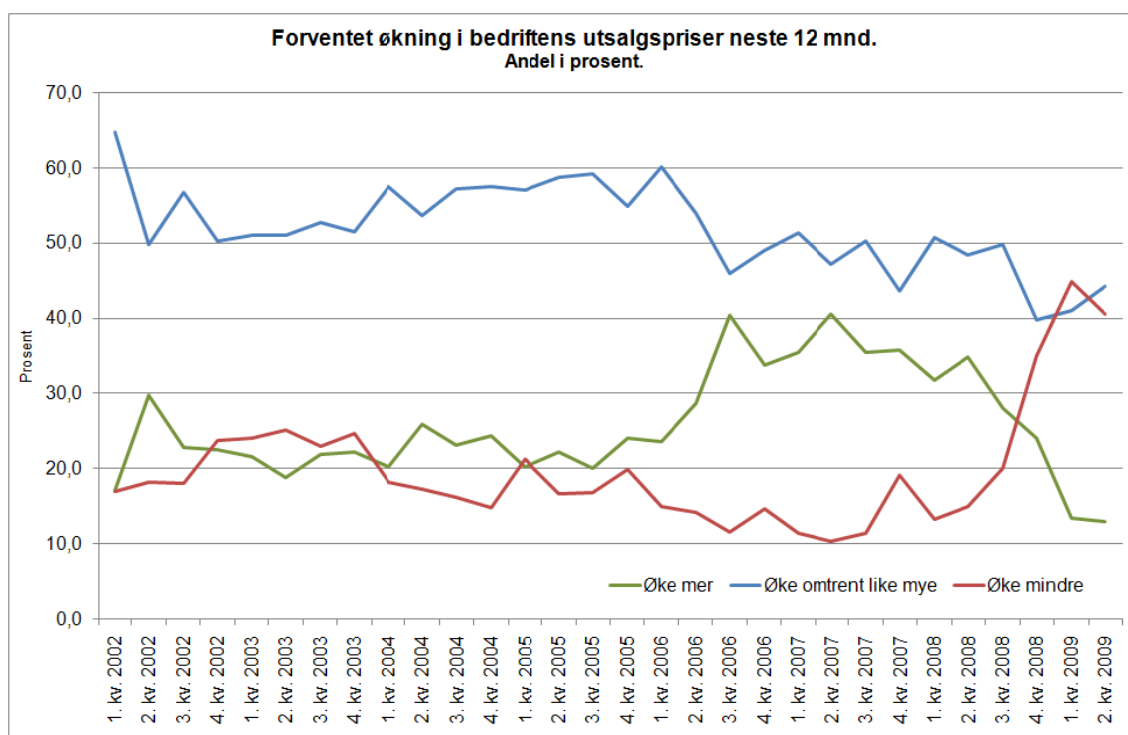
	1. kvartal 2009	2. kvartal 2009
Næringslivsledere i bedrifter med færre enn 50 ansatte		
Øke mer	15,4	11,4
Øke omtrent like mye	38,9	50,7
Øke mindre	45,4	37,9
Næringslivsledere i bedrifter med 50 ansatte eller flere		
Øke mer	12,8	8,9
Øke omtrent like mye	35,1	41,7
Øke mindre	51,6	48,3
Næringslivsledere totalt		
Øke mer	14,4	10,5
Øke omtrent like mye	38,0	47,1
Øke mindre	47,2	41,3
Utvalg	569	555

Andelen næringslivsledere som forventer at innkjøpsprisene vil øke mer de neste 12 måneder gikk ned fra 14,4 prosent i første kvartal til 10,5 prosent i andre kvartal 2009. Andelen som forventer at innkjøpsprisene vil øke mindre gikk ned fra 47,2 til 41,3 prosent, mens andelen som forventer at innkjøpsprisene vil øke omtrent like mye gikk opp fra 38,0 prosent i første kvartal til 47,1 prosent i andre kvartal 2009.

Indeks 17:

Forventer du at bedriftens utsalgspriser vil øke mer, mindre eller omtrent like mye de neste 12 måneder som i siste 12-måneders periode?

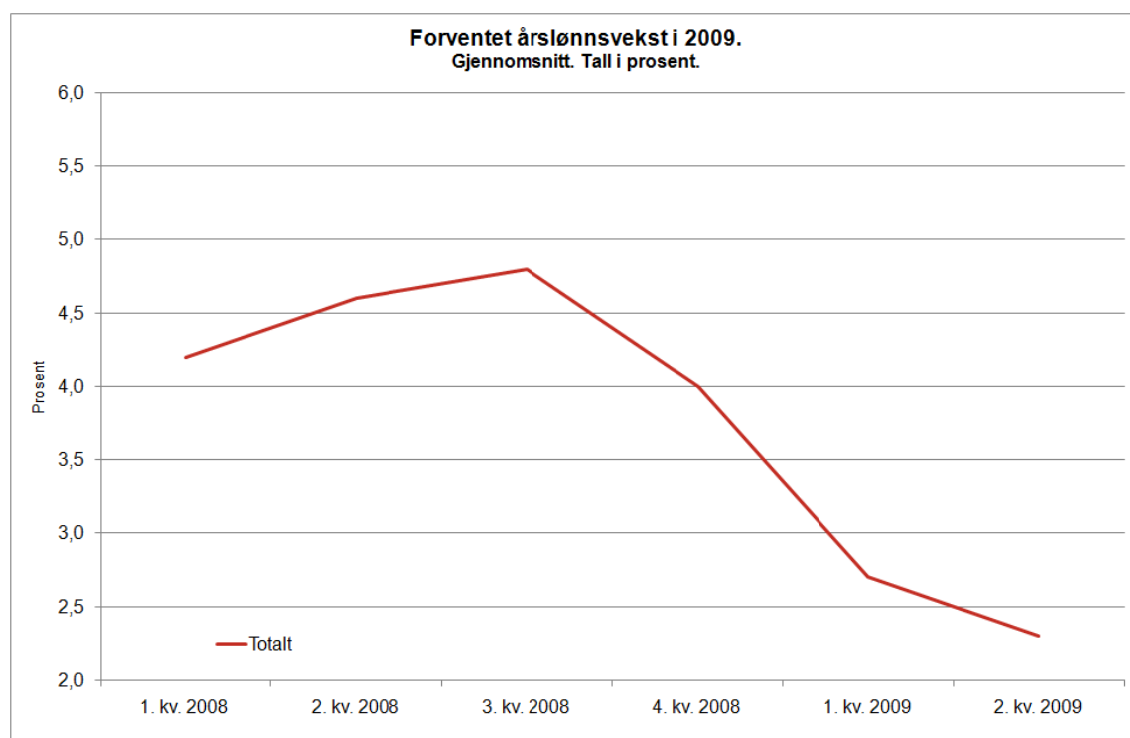
Forventet økning i bedriftens utsalgspriser
neste 12 mnd

	1. kvartal 2009	2. kvartal 2009
Næringslivsledere i bedrifter med færre enn 50 ansatte		
Øke mer	13,5	15,0
Øke omtrent like mye	44,3	45,2
Øke mindre	41,6	39,0
Næringslivsledere i bedrifter med 50 ansatte eller flere		
Øke mer	13,4	9,4
Øke omtrent like mye	34,4	42,8
Øke mindre	51,1	45,0
Næringslivsledere totalt		
Øke mer	13,4	13,0
Øke omtrent like mye	41,0	44,2
Øke mindre	44,9	40,6
Utvalg	569	555

Andelen næringslivsledere som forventer at bedriftens utsalgspriser vil øke mer de neste 12 måneder gikk ned fra 13,4 prosent i første kvartal til 13,0 prosent i andre kvartal 2009. Andelen som forventer at bedriftens utsalgspriser vil øke mindre gikk ned fra 44,9 til 40,6 prosent, mens andelen som forventer at bedriftens utsalgspriser vil øke omtrent like mye gikk opp fra 41,0 til 44,2 prosent.

Indeks 18:

Hva forventer du at årslønnsveksten i din bedrift vil bli i 2009?

Forventet årslønnsvekst i egen bedrift i 2009	1. kvartal 2009	2. kvartal 2009
Næringslivsledere i bedrifter med færre enn 50 ansatte		
Gjennomsnittlig verdi	2,6	2,3
Laveste verdi	0,0	-2,0
Høyeste verdi	10,0	10,0
Næringslivsledere i bedrifter med 50 ansatte eller flere		
Gjennomsnittlig verdi	2,8	2,4
Laveste verdi	0,0	0,0
Høyeste verdi	7,0	8,0
Næringslivsledere totalt		
Gjennomsnittlig verdi	2,7	2,3
Utvalg	545	520

Næringslivslederne nedjusterte sitt estimat for lønnsvekst i egen bedrift for 2009 fra 2,7 prosent i første kvartal til 2,3 prosent i andre kvartal 2009.

Indeks 19:

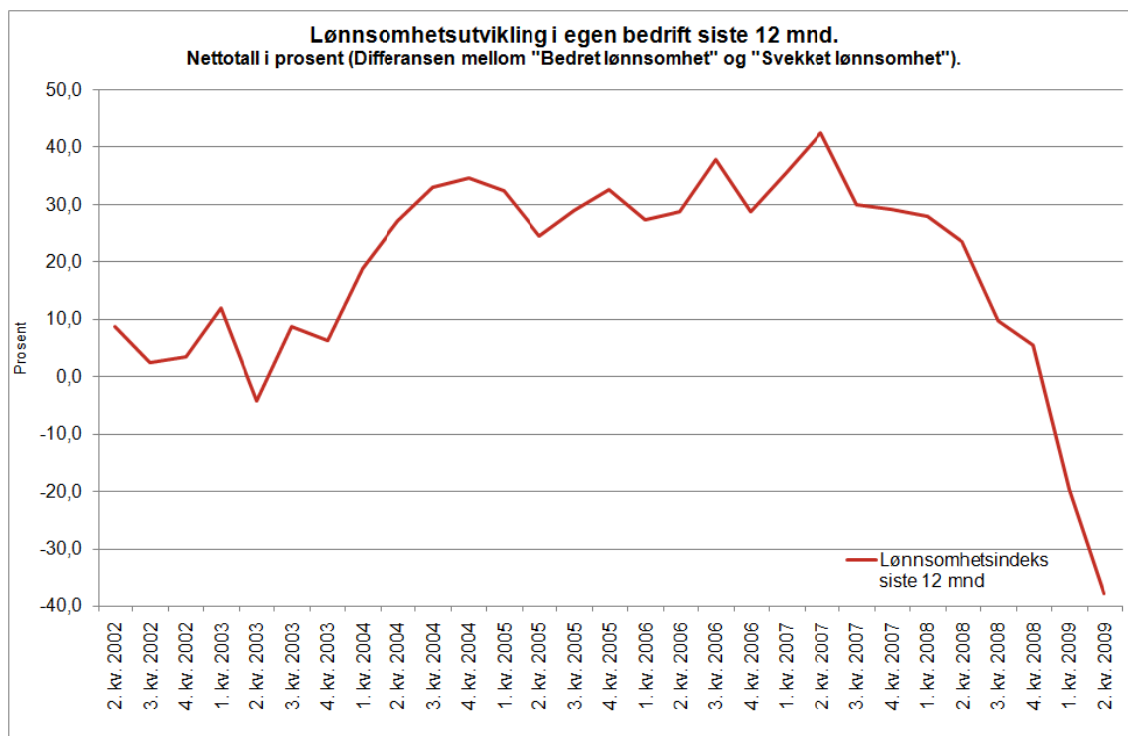
Hva forventer du at årslønnsveksten i din bedrift vil bli i 2010?

Forventet årslønnsvekst i egen bedrift i 2010	1. kvartal 2009	2. kvartal 2009
Næringslivsledere i bedrifter med færre enn 50 ansatte		
Gjennomsnittlig verdi	3,5	3,3
Laveste verdi	0,0	0,0
Høyeste verdi	10,0	10,0
Næringslivsledere i bedrifter med 50 ansatte eller flere		
Gjennomsnittlig verdi	3,4	3,1
Laveste verdi	-5,0	0,0
Høyeste verdi	10,0	8,0
Næringslivsledere totalt		
Gjennomsnittlig verdi	3,5	3,2
Utvalg	512	493

Næringslivslederne nedjusterte sitt estimat for lønnsvekst i egen bedrift for 2010 fra 3,5 prosent i første kvartal til 3,2 prosent i andre kvartal 2009.

Indeks 20:

Har lønnsomheten i din bedrift blitt bedre, blitt svekket eller vært uendret de siste 12 mnd?

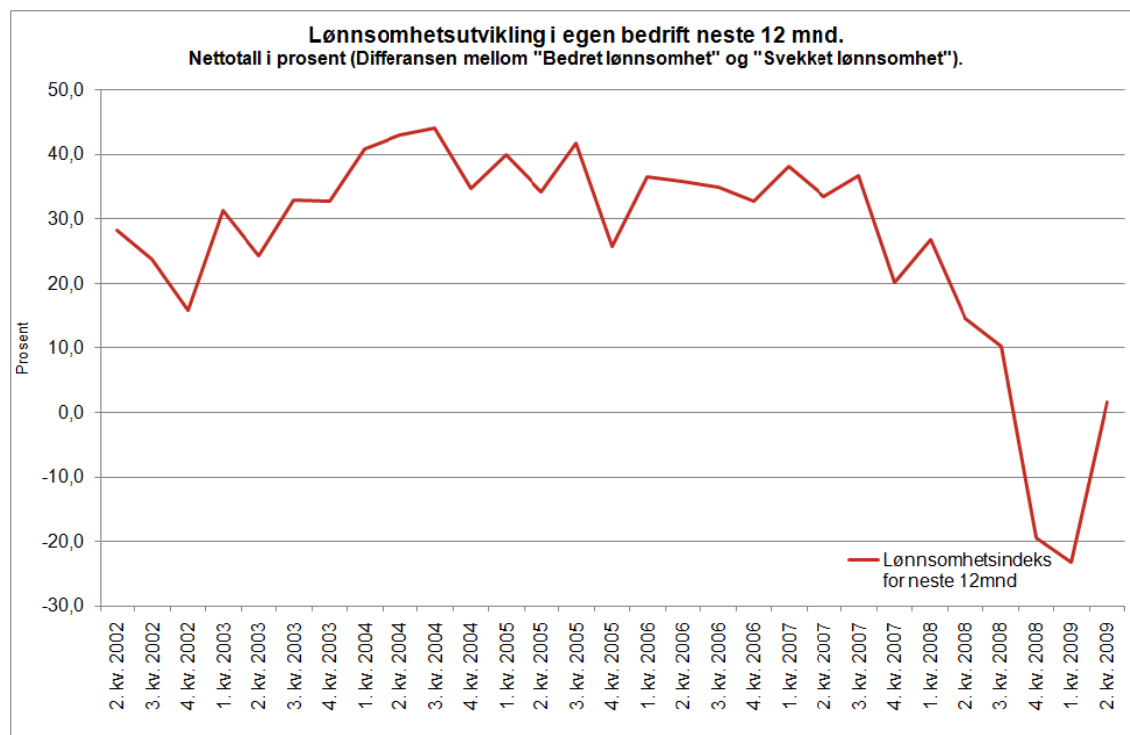

Lønnsomhetsutvikling i egen bedrift siste 12 mnd	1. kvartal 2009	2. kvartal 2009
Næringslivsledere i bedrifter med færre enn 50 ansatte		
Bedret lønnsomhet	32,8	24,5
Uendret lønnsomhet	18,5	15,8
Svekket lønnsomhet	48,7	58,4
Nettotall (lønnsomhetsindeks)	-15,9	-33,9
Næringslivsledere i bedrifter med 50 ansatte eller flere		
Bedret lønnsomhet	25,8	14,0
Uendret lønnsomhet	22,0	24,6
Svekket lønnsomhet	52,2	61,5
Nettotall (lønnsomhetsindeks)	-26,4	-47,5
Næringslivsledere totalt		
Bedret lønnsomhet	30,3	21,0
Uendret lønnsomhet	19,8	18,6
Svekket lønnsomhet	49,9	58,9
Nettotall (lønnsomhetsindeks)	-19,6	-37,9
Utvalg	570	555

Lønnsomhetsindeksen for siste 12 måneder gikk i andre kvartal 2009 ned fra -19,6 poeng til -37,9 poeng.

Indeks 21:

Tror du lønnsomheten i din bedrift vil bli bedre, bli svekket eller holde seg uendret de neste 12 månedene?

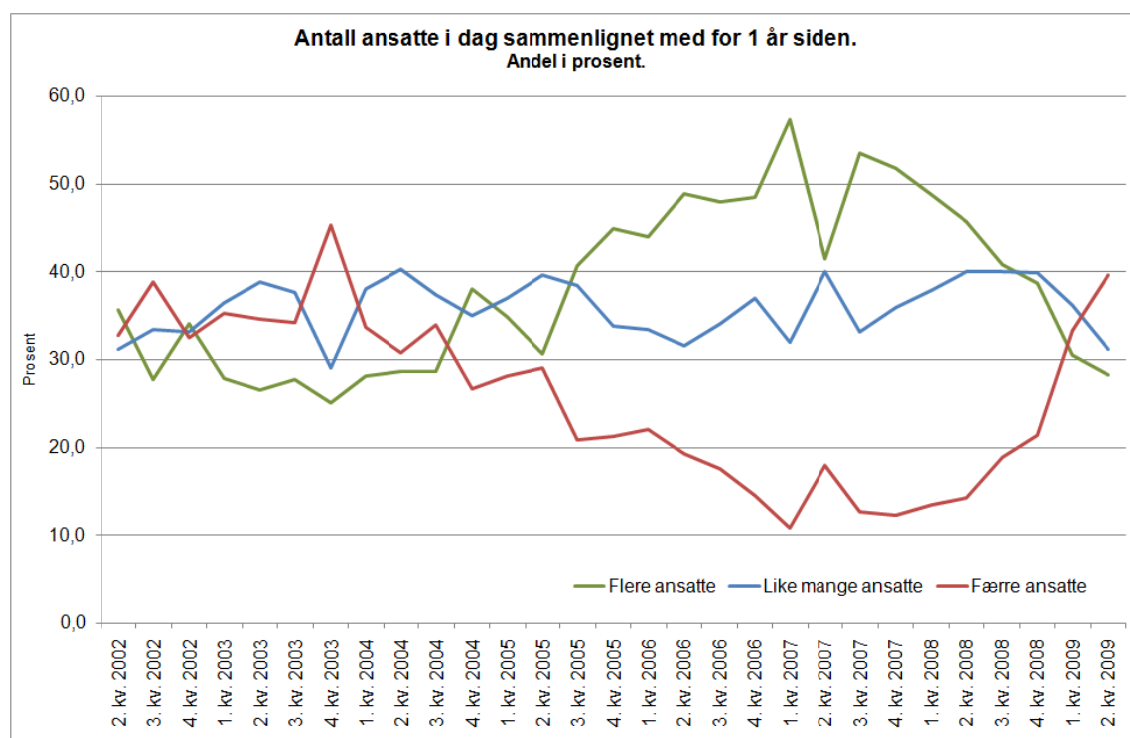

Lønnsomhetsutvikling i egen bedrift neste 12 mnd	1. kvartal 2009	2. kvartal 2009
Næringslivsledere i bedrifter med færre enn 50 ansatte		
Bedret lønnsomhet	25,5	33,8
Vil holde seg uendret	31,7	35,7
Svekket lønnsomhet	42,2	29,4
Nettotall (lønnsomhetsindeks)	-16,7	4,4
Næringslivsledere i bedrifter med 50 ansatte eller flere		
Bedret lønnsomhet	18,1	27,4
Vil holde seg uendret	27,1	39,1
Svekket lønnsomhet	53,7	32,4
Nettotall (lønnsomhetsindeks)	-35,6	-5,0
Næringslivsledere totalt		
Bedret lønnsomhet	22,9	31,5
Vil holde seg uendret	30,2	36,7
Svekket lønnsomhet	46,2	29,9
Nettotall (lønnsomhetsindeks)	-23,3	1,6
Utvalg	570	555

Lønnsomhetsindeksen for neste 12 måneder gikk i andre kvartal 2009 opp med 24,9 prosentpoeng fra minus 23,3 poeng i første kvartal til pluss 1,6 poeng i andre kvartal 2009.

Indeks 22:

Sammenlignet med ett år tidligere, har bedriften i dag flere ansatte, færre ansatte eller like mange ansatte?

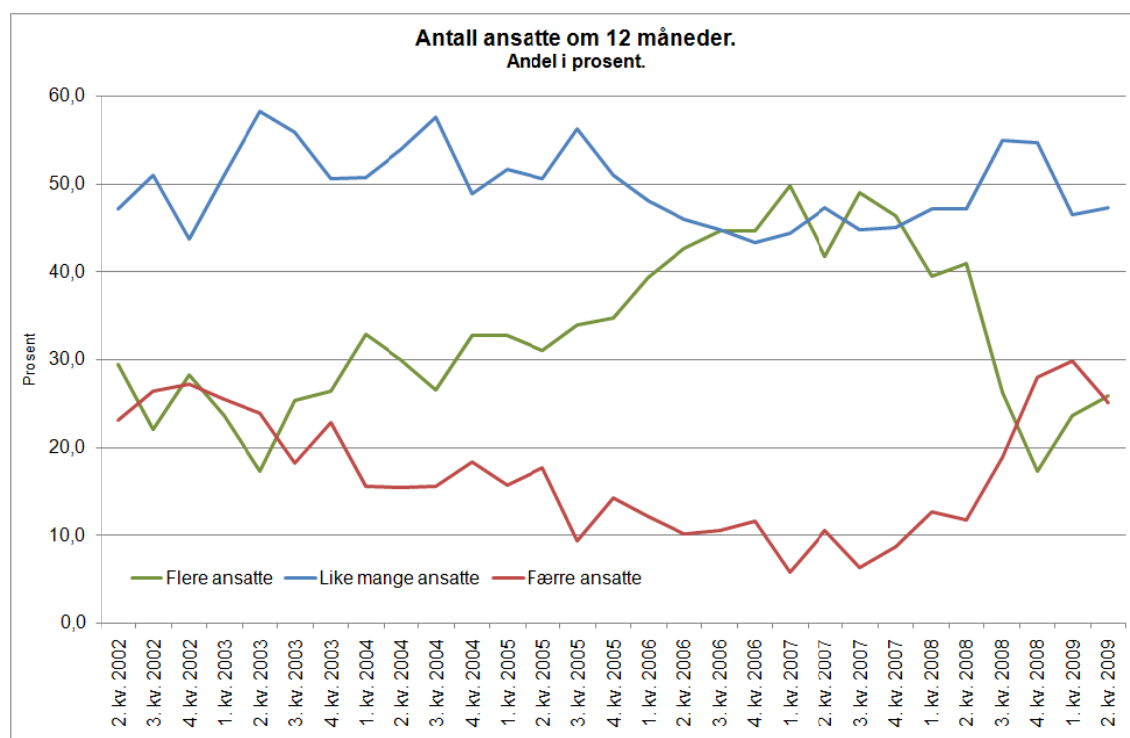

Antall ansatte i dag sammenlignet med for 1 år siden	1. kvartal 2009	2. kvartal 2009
Næringslivsledere i bedrifter med færre enn 50 ansatte		
Flere ansatte	24,7	24,8
Like mange ansatte	39,8	32,2
Færre ansatte	35,5	42,5
Netto (flere ansatte - færre ansatte)	-10,8	-17,7
Næringslivsledere i bedrifter med 50 ansatte eller flere		
Flere ansatte	42,6	35,9
Like mange ansatte	28,7	29,8
Færre ansatte	28,7	34,3
Netto (flere ansatte - færre ansatte)	13,9	1,6
Næringslivsledere totalt		
Flere ansatte	30,5	28,3
Like mange ansatte	36,2	31,1
Færre ansatte	33,3	39,6
Netto (flere ansatte - færre ansatte)	-2,8	-11,3
Utvalg	570	555

Andelen næringslivsledere som oppgav at de har flere ansatte enn hva de hadde for 12 måneder siden gikk ned fra 30,5 prosent i første kvartal til 28,3 prosent i andre kvartal 2009. Andelen som oppgav at de har færre ansatte gikk opp fra 33,3 til 39,6 prosent, mens andelen som oppgav at de har like mange ansatte gikk ned fra 36,2 prosent til 31,1 prosent.

Indeks 23:

Tror du bedriften om 12 måneder vil ha flere ansatte enn i dag, færre ansatte eller like mange?

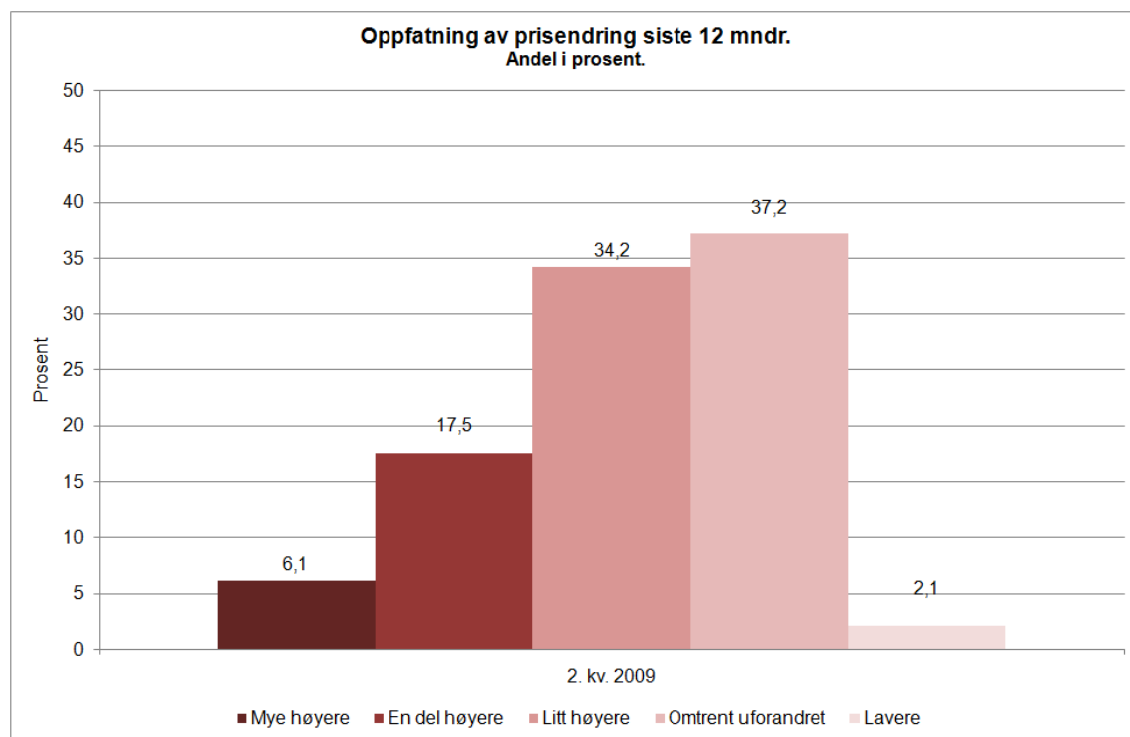
Antall ansatte om 12 mnd	1. kvartal 2009	2. kvartal 2009
Næringslivsledere i bedrifter med færre enn 50 ansatte		
Flere ansatte	22,3	25,9
Like mange ansatte	51,5	52,9
Færre ansatte	26,0	19,9
Netto (flere ansatte - færre ansatte)	-3,7	6,0
Næringslivsledere i bedrifter med 50 ansatte eller flere		
Flere ansatte	26,6	26,3
Like mange ansatte	36,7	36,9
Færre ansatte	36,7	36,9
Netto (flere ansatte - færre ansatte)	-10,1	-10,6
Næringslivsledere totalt		
Flere ansatte	23,6	25,9
Like mange ansatte	46,5	47,3
Færre ansatte	29,8	25,1
Netto (flere ansatte - færre ansatte)	-6,2	0,8
Utvalg	570	555

25,9 prosent av næringslivslederne oppgav i andre kvartal 2009 at de forventer å ha flere ansatte om 12 måneder, mot 23,6 prosent i første kvartal 2009. Andelen som forventer å ha færre ansatte om 12 måneder gikk ned fra 29,8 prosent til 25,1 prosent, mens andelen som forventer å ha like mange ansatte gikk opp fra 46,5 prosent i første kvartal til 47,3 prosent i andre kvartal 2009.

Resultater - husholdningene

Indeks 24A:

Sammenliknet med for 12 måneder siden, synes du prisene på varer og tjenester er mye høyere, en del høyere, litt høyere, om lag uforandret eller lavere?

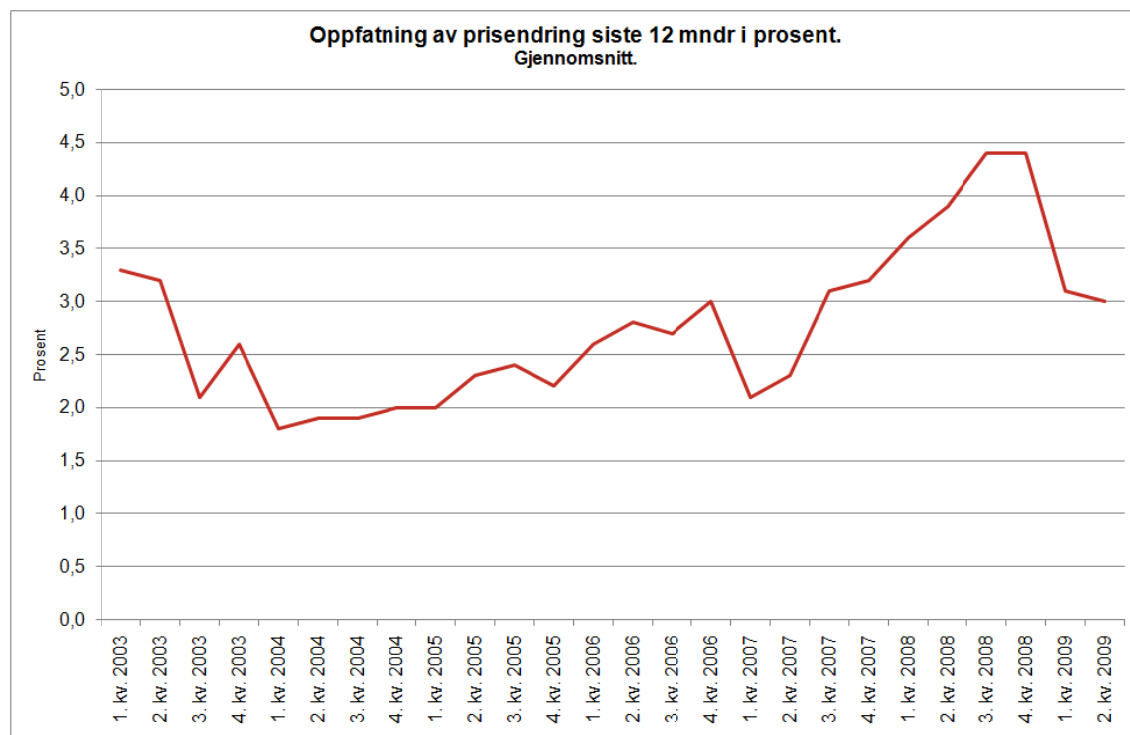
Oppfatning av prisendring siste 12 mnd.		1. kvartal 2009	2. kvartal 2009
Husholdningene			
Mye høyere	Prosentandel	6,1	6,1
En del høyere	Prosentandel	18,7	17,5
Litt høyere	Prosentandel	34,1	34,2
Omtrent uforandret	Prosentandel	34,8	37,2
Lavere	Prosentandel	3,2	2,1
Utvalg		1000	1001

Andelen av husholdningene som i andre kvartal 2009 var av den oppfatning at prisene på varer og tjenester er mye høyere enn for ett år siden var uendret på 6,1 prosent. Andelen som oppfatter at prisene er lavere var på 2,1 prosent mot 3,2 prosent i forrige kvartal. Andelen som oppfatter at prisene er omtrent uforandret var på 37,2 prosent i andre kvartal mot 34,8 prosent i første kvartal 2009.

Indeks 24B:

Omtrent hvor mye tror du prisene har endret seg målt i prosent?

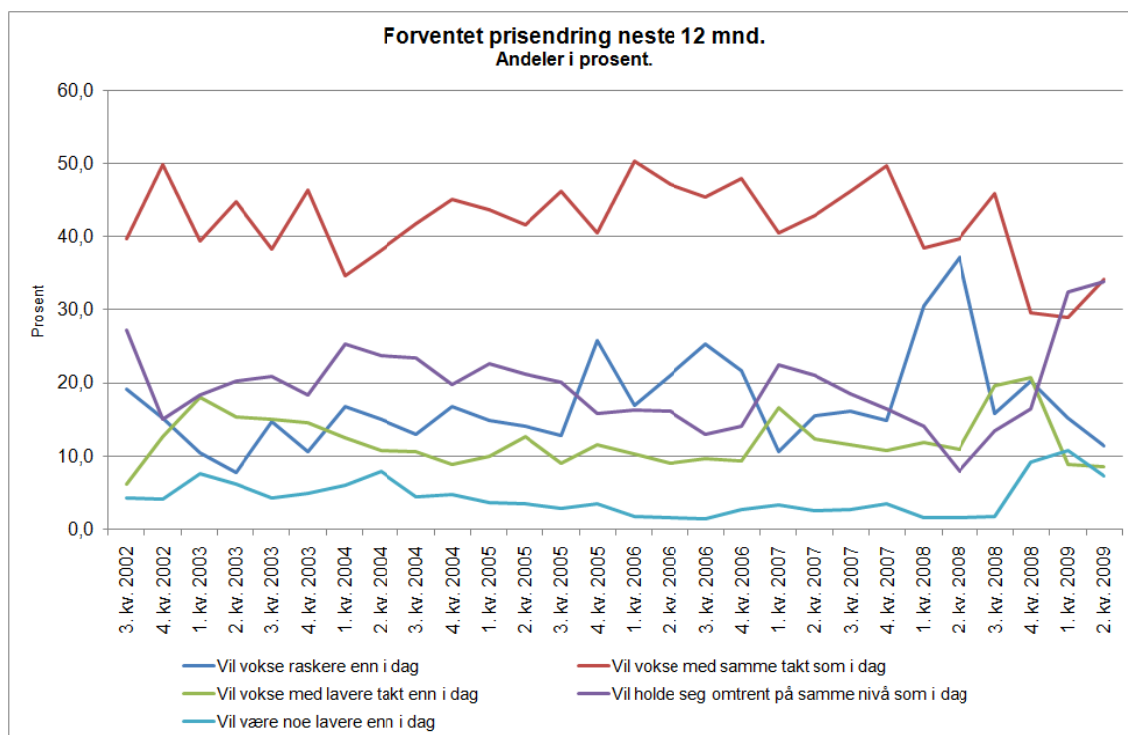

Oppfatning av prisendring siste 12 mnd. i prosent	1. kvartal 2009	2. kvartal 2009
Husholdningene		
Gjennomsnittlig verdi	3,1	3,0
Utvalg	758	751

Oppfattet prisendring i prosent siste 12 måneder blant husholdningene gikk ned med 0,1 prosentpoeng, fra 3,1 prosent i første kvartal til 3,0 prosent i andre kvartal 2009.

Indeks 25A:

Tror du at prisene i løpet av de neste 12 månedene vil vokse raskere enn i dag, vokse med samme takt som i dag, vokse, men saktere enn i dag, være uendret eller være noe lavere enn i dag?

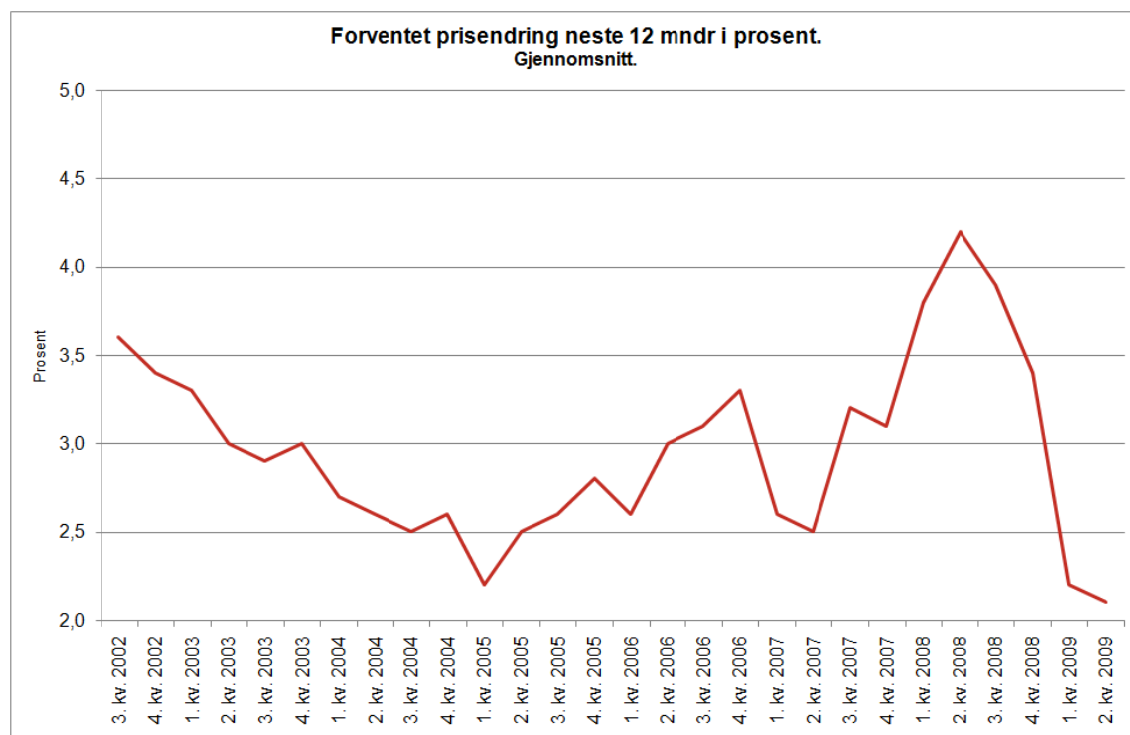

Forventet prisendring neste 12 mnd		1. kvartal 2009	2. kvartal 2009
Husholdningene			
Vil vokse raskere enn i dag	Prosentandel	15,1	11,4
Vil vokse med samme takt som i dag	Prosentandel	29,0	34,2
Vil vokse med lavere takt enn i dag	Prosentandel	8,9	8,5
Vil holde seg omtrent på samme nivå	Prosentandel	32,4	33,8
Vil være noe lavere enn i dag	Prosentandel	10,7	7,3
Utvalg		1000	1001

11,4 prosent av husholdningene forventer at prisene de neste 12 måneder vil vokse raskere enn i dag, mot 15,1 prosent i første kvartal 2009. 34,2 prosent av husholdningene forventer at prisene på varer og tjenester de neste 12 måneder vil vokse med samme takt som i dag, mot 29,0 prosent i forrige kvartal. Andelen som forventer at prisene de neste 12 månedene vil være noe lavere enn i dag gikk ned fra 10,7 prosent i forrige kvartal til 7,3 prosent i andre kvartal 2009.

Indeks 25B:

Sammenliknet med dagens prisnivå, hvor mange prosent tror du prisene kommer til å stige de nærmeste 12 månedene?

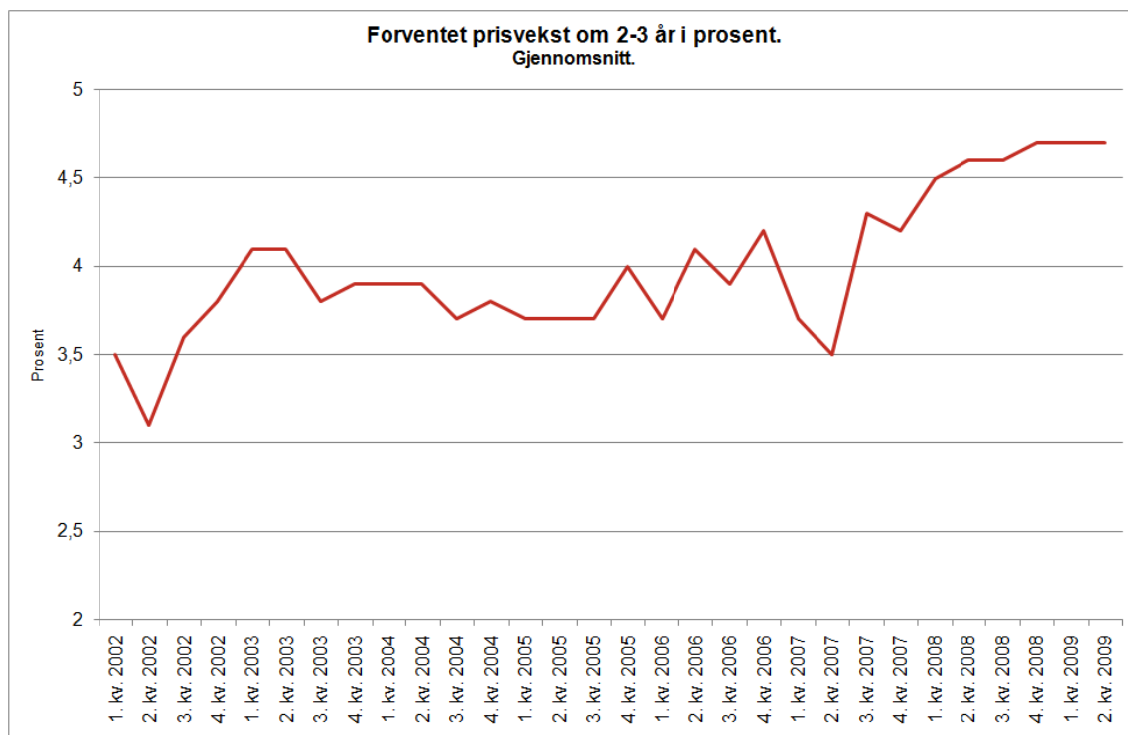

Forventet prisendring neste 12 mnd. i prosent	1. kvartal 2009	2. kvartal 2009
Husholdningene		
Gjennomsnittlig verdi	2,2	2,1
Utvalg	833	803

Forventet prisendring neste 12 måneder gikk blant husholdningene ned med 0,1 prosentpoeng, fra 2,2 prosent i første kvartal til 2,1 prosent i andre kvartal 2009.

Indeks 26:

Hva tror du den generelle prisveksten blir om 2-3 år, målt i prosent?

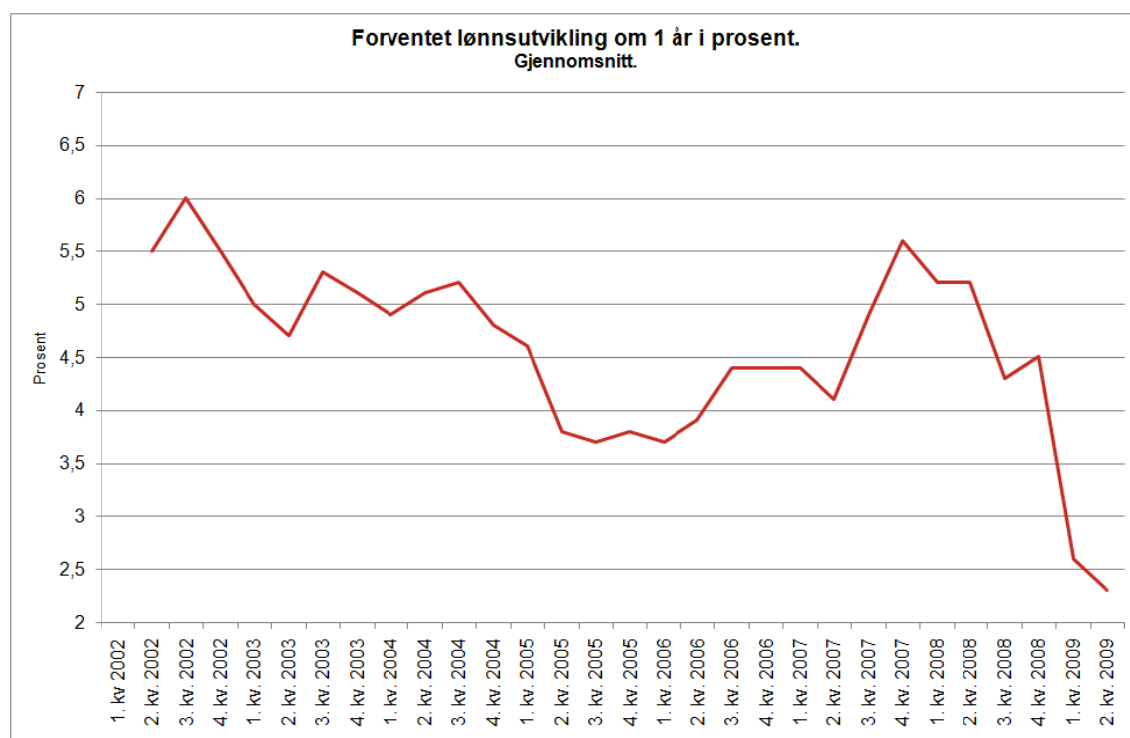

Forventet prisvekst om 2-3 år i prosent	1. kvartal 2008	2. kvartal 2009
Husholdningene		
Gjennomsnittlig verdi	4,7	4,7
Utvalg	650	648

Forventet prisvekst om 2-3 år blant husholdningene var uendret på 4,7 prosent fra første kvartal til andre kvartal 2009.

Indeks 27:

Omtrent hvor mange prosent tror du din lønn eller pensjon vil endres de neste 12 månedene?

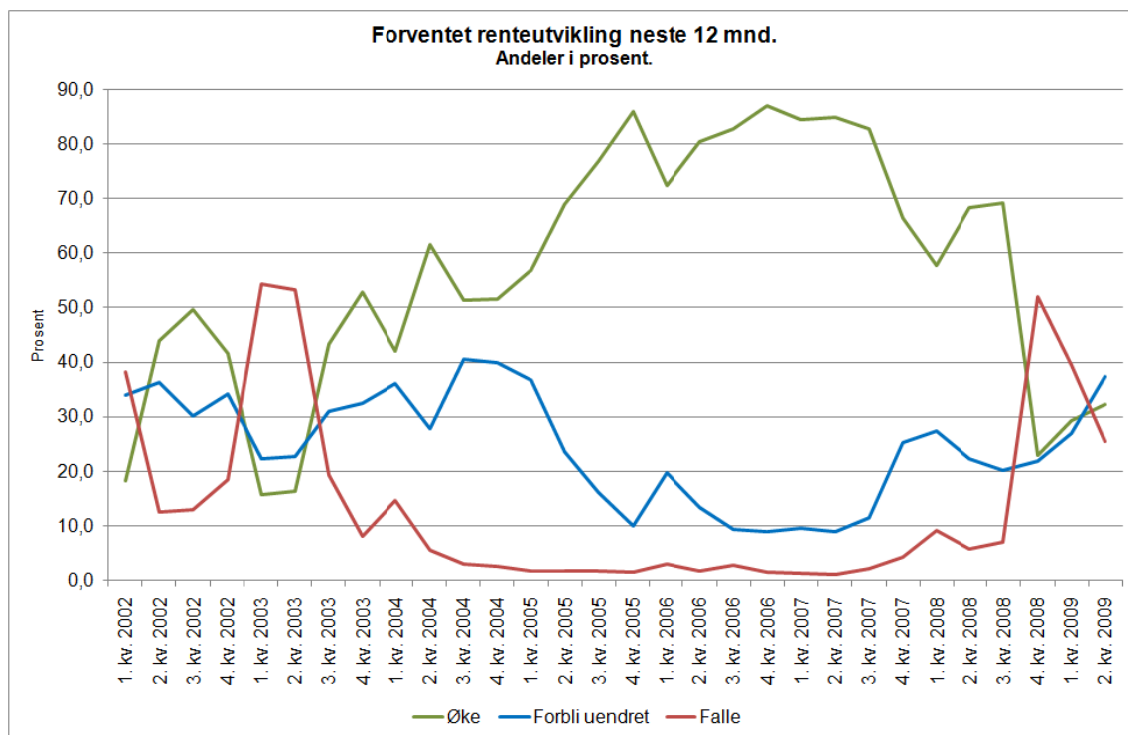

Forventet lønnsutvikling om 1 år i prosent	1. kvartal 2009	2. kvartal 2009
Husholdningene		
Gjennomsnittlig verdi	2,6	2,3
Utvalg	821	797

Forventet lønnsøkning neste 12 måneder blant husholdningene gikk ned fra 2,6 prosent i første kvartal til 2,3 prosent i andre kvartal 2009.

Indeks 28:

Tror du nivået på innskudds- og lånerenter vil øke, falle eller forbli uendret de neste 12 månedene?

Forventet renteutvikling neste 12 mnd	1. kvartal 2008	2. kvartal 2009
Husholdningene		
Øke	29,3	32,3
Forbli uendret	27,0	37,5
Falle	39,5	25,5
Utvalg	1000	1001

Andelen av husholdningene som forventer en økning i rentene gikk opp med 3,0 prosentpoeng i andre kvartal 2009 til 32,3 prosent. Samtidig ble andelen som forventer at renten skal falle redusert fra 39,5 til 25,5 prosent, mens andelen som forventer at renten skal forbli uendret gikk opp fra 27,0 til 37,5 prosent.

Tekniske kommentarer – økonomene og partene i arbeidslivet

Utvalg og utvalgsmetode

Undersøkelsen er basert på respondentlister fra tidligere undersøkelser. Disse listene er oppdatert med nye aktører både blant økonomene og partene i arbeidslivet. I tillegg er listene korrigert for respondenter som ikke lenger er relevante.

Antall intervjuer

I denne undersøkelsen er det gjennomført totalt 136 intervjuer blant økonomer innenfor akademien og finansnæringen, samt representanter for partene i sentrale arbeidslivsorganisasjoner. Av disse intervjuene er 110 av respondentene økonomer og 26 respondenter kommer fra partene i arbeidslivet.

Vekting

Resultatene i denne undersøkelsen er ikke vektet.

Metode for datainnsamling

Feltarbeidet er gjennomført på web ved bruk av datainnsamlingsverktøyet Conformat. Respondentene er invitert til å delta ved utsendelse av e-post.

Tidspunkt for datainnsamling

Feltarbeidet er gjennomført i tidsrommet fra 12. til 25. mai 2009.

Ekstremobservasjoner

Ekstremobservasjoner over 8 prosent er her holdt utenfor i presentasjonen av gjennomsnittstallene for pris- og lønnsutviklingen.

Tekniske kommentarer - næringslivslederne

Utvalg og utvalgsmetode

Undersøkelsen er representativ utvalgsundersøkelse av bedriftsledere i norske bedrifter med 20 ansatte eller flere. Undersøkelsen er gjennomført gjennom Perducos representative næringslivspanel. Dette panelet er rekruttert gjennom Perducos kvartalsvise næringslivsundersøkelse (Norges næringslivsundersøkelser - NNU®).

Antall intervjuer

Det er gjennomført totalt 563 intervjuer blant bedriftsledere i næringslivet i denne undersøkelsen.

Vekting

Resultatene er vektet basert på variablene geografi (landsdel), sektor (bransje) og antall ansatte i bedriften.

Datainnsamling

Feltarbeidet er foretatt på web ved bruk av datainnsamlingsverktøyet Confirmit. Respondentene er invitert til å delta ved utsendelse av e-post deltakerne i panelet.

Tidspunkt for datainnsamling

Feltarbeidet er gjennomført i tidsrommet fra 13. til 26. mai 2009.

Ekstremobservasjoner

Ekstremobservasjoner over 11 prosent er her holdt utenfor i presentasjonen av gjennomsnittstallene for pris- og lønnsutviklingen.

Tekniske kommentarer - husholdningene

Utvalg og utvalgsmetode

Undersøkelsen er representativ utvalgsundersøkelse av befolkningen som er 15 år eller eldre. 60 prosent av intervjuene er gjennomført på fasttelefon og 40 prosent er gjennomført på mobiltelefon.

Antall intervjuer

Det er gjennomført totalt 1001 intervjuer blant norske husholdninger.

Vekting

Resultatene er vektet basert på variablene geografi (landsdel), alder og kjønn.

Datainnsamling

Feltarbeidet er gjennomført ved telefonintervjuer (CATI). Telefonintervjuene er gjennomført av Norstat Norge på oppdrag av Perduco.

Tidspunkt for datainnsamling

Feltarbeidet er gjennomført i tidsrommet fra 12. til 18. mai 2009.

Ekstremobservasjoner

Ekstremobservasjoner over 11 prosent er her holdt utenfor i presentasjonen av gjennomsnittstallene for pris- og lønnsutviklingen.